

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 13 augusti.

2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Tredje vice talmannen meddelade att *Liza-Maria Norlin* (kd) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 17 augusti, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Jan Erik Ågren* (kd).

3 § Ledighet

Tredje vice talmannen meddelade att *Liza-Maria Norlin* (kd) ansökt om ledighet under tiden den 31 augusti 2009–31 januari 2010.

Kammaren biföll denna ansökan.

Tredje vice talmannen anmälde att *Jan Erik Ågren* (kd) skulle tjänstgöra som ersättare för *Liza-Maria Norlin*.

4 § Anmälan om kompletteringsval till utskott

Tredje vice talmannen meddelade att Kristdemokraternas riksdagsgrupp anmält *Jan Erik Ågren* som suppleant i miljö- och jordbruksutskottet och näringsutskottet under *Liza-Maria Norlins* ledighet.

Tredje vice talmannen förklarade vald under tiden den 31 augusti 2009–31 januari 2010 till

suppleant i miljö- och jordbruksutskottet
Jan Erik Ågren (kd)

suppleant i näringsutskottet
Jan Erik Ågren (kd)

5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2008/09:579

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:579 Illojal konkurrens och lönedumpning
av Lars Johansson (s)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 10 september
2009.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 13 augusti 2009

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Karin Renman

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2008/09:581

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:581 Statistik över arbetslösheten
av Sven-Erik Österberg (s)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 10 september
2009.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 13 augusti 2009

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Karin Renman

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2008/09:583

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:583 Åtgärder mot ungdomsarbetslösheten
av Sven-Erik Österberg (s)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 10 september
2009.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 13 augusti 2009

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Karin Renman

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:584 De arbetssökandes möjligheter till utbildning
av Sven-Erik Österberg (s)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 10 september 2009.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 13 augusti 2009

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Karin Renman

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2008/09:586

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:586 Utvecklingen i Iran

av Bodil Ceballos (mp)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 3 september 2009.

Skälet till dröjsmålet är resa.

Stockholm den 14 augusti 2009

Utrikesdepartementet

Carl Bildt (m)

Enligt uppdrag

Inga Eriksson Fogh

Expeditionschef

6 § Svar på interpellation 2008/09:577 om kommunernas ekonomi

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Patrik Björck har frågat finansministern om han äntligen är beredd att ta initiativ för att ge kommuner och landsting det tillskott som behövs.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Inledningsvis vill jag påpeka att Patrik Björcks påstående att regeringen inte har agerat för att stödja kommuner och landsting inte stämmer. Regeringen värnar välfärdens kärna som kommunsektorn tillhandahåller. I 2009 års ekonomiska vårproposition har regeringen valt att prioritera de kommunala verksamheterna, och sektorn tillförs, förutom tidigare aviserade och beslutade satsningar, ytterligare 17 miljarder kronor 2010–2012. Jag är medveten om att kommuner och landsting, trots de medel staten nu på olika sätt tillför, ändå står inför en besvärlig period. Men även företag och hushåll påverkas av krisen.

Regeringens politik är att sätta jobben främst. Genom en hög sysselsättning skapas även förutsättningar för att finansiera de offentliga välfärdstjänster som kommunsektorn i stor utsträckning tillhandahåller. Men utmaningarna har ökat i och med den globala finanskrisen och nedgången i den reala ekonomin. Varje åtgärd måste prövas utifrån dess effekter såväl på sysselsättningen som på de offentliga finanserna. I grunden handlar det om att driva en politik som säkrar arbetslinjen, värnar välfärdens grund och skapar trovärdighet för att de offentliga finanserna är långsiktigt hållbara.

Vissa indikatorer pekar på en förskjutning mot minskad pessimism sedan i våras. Hur detta påverkar de offentliga finanserna – både statens och kommunernas – analyseras för närvarande i det pågående arbetet med budgetpropositionen för 2010. Om det finns ytterligare utrymme i statsbudgeten nästa år och hur det i så fall ska fördelas återkommer regeringen med när budgetpropositionen presenteras.

Anf. 2 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Jag skriver i min interpellation att välfärdens kärna är hotad, att arbetslösheten ökar och att det slår hårt mot landets kommuner och landsting i form av vikande skatteintäkter och ökade utgifter. Nya varsel kommer i kommun efter kommun. Samtidigt sker också många tysta varsel när kommuner och landsting gör sig av med vikarier och visstidsanställda.

Det är ett högt pris vi alla får betala för stora nedskärningar i välfärden, och vad som krävs nu är handling och tydliga besked för att upprätthålla kvaliteten i skola, sjukvård och omsorg.

Vi socialdemokrater har länge förgäves försökt få regeringen att agera. Som grund för en sådan här debatt och för att göra de åtgärder som behövs är det naturligtvis viktigt att man är överens om verklighetsbeskrivningen och om hur verkligheten ser ut ute i landets kommuner och landsting.

Intäkterna minskar, som sagt var, och utgifterna ökar. Jag kan tala från den kommun där jag själv är bosatt – Falköping. I det budgetarbete som nu pågår i kommunen har man att hantera minskade intäkter på 65 miljoner nästa år. För en medelstor kommun av Falköpings kaliber är det väldigt stora försämringar och besparingar man är tvungen att hantera inom den kommunala sektorn.

Som jag inledningsvis antydde ökar samtidigt utgifterna. Jag fortsätter att exemplifiera från min hemkommun Falköping: Där ökar till exempel socialbidragen med nästan 100 procent. Man får ökade kostnader för komvux eftersom staten så att säga har dragit sig undan sitt ansvar när det gäller de ökade satsningar som krävs inom den kommunala vuxenutbildningen. Nu ställs det dessutom krav på finansiering av infrastruktur. Staten vältrar alltså på punkt efter punkt över kostnader på kommunerna samtidigt som kommunernas intäkter minskar.

På landstingsidan har vi Skaraborgs sjukhus. Där planerar man 2009 minskningar med 50 årsarbeten. Man planerar att minska personalkostnaderna med lika mycket 2010 genom planerade minskningar med ytterligare 100 årsarbeten. I Kungsbacka i Västsverige såg jag när jag åkte upp med tåget i går att 40–50 personer riskerar att varslas inom äldreomsorgen.

Man kan gå vidare så här, kommun efter kommun och landsting efter landsting. Det är vårdpersonal, lärare etcetera som varslas, och det sker nu. Det är inte något som prognoserna talar om ska komma senare, utan det sker nu. Det är dagens verklighet. Det är den verklighet vi har att hantera i den här debatten.

Välfärdens kärna är alltså hotad. Kommunsektorn är nästa krisbransch och är redan inne i krisen. Så ser verkligheten ut, och det är oerhört viktigt att vi inledningsvis slår fast den verklighet vi nu ska debattera.

Vad gör då regeringen? Med utgångspunkt från de larmrapporter som kommer hävdar jag faktiskt att regeringen inte gör någonting. Vad säger ekonomerna som studerar det här? De säger: Satsa! Det säger Finanspolitiska rådet, alltså regeringens egen expertis. Satsa på kommunerna! Vad säger Konjunkturinstitutet? De säger samma sak: Satsa på kommunerna! Vad säger Sveriges Kommuner och Landsting? De säger: Satsa! Vi måste ha de här stöden nu för att klara av det här och för att slippa ytterligare varsel.

Vad säger Mats Odell? Såvitt jag kan utläsa av det här svaret säger han egentligen ingenting. Mats Odell och den moderatledda regeringen prioriterar skattesänkningar för de rika framför välfärd till alla. Där har vi den stora skiljelinjen i svensk politik i dag.

Anf. 3 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Det här är en mycket viktig diskussion. Arbetslösheten närmar sig i dag 10 procent. Inom kommun- och landstingssektorn är 15 200 jobb på väg ut. De enkäter som SKL har gjort visar att under 2009 kommer sysselsättningen att minska med 4 800 jobb i kommunerna och med 3 000 i landstingen. År 2010 minskar sysselsättningen med 6 100 i kommunerna och 1 300 i landstingen. Detta är 15 200 anställda på två år enligt SKL:s prognoser. Då säger man ändå att den här siffran kanske till och med är i underkant.

De här siffrorna ska så småningom läggas till den officiella arbetslöshetsstatistik som redan i dag ligger och tickar på 9,8–9,9 procent. Vi kommer att gå över 10 procent.

Sedan försöker man göra bilden ännu tydligare och säger att mellan 35 000 och 50 000 människor står inför utförsäkring vid årsskiftet. Räkna man då med ökade socialbidrag kommer trycket i ekonomin att bli ännu hårdare i kommunerna. Regeringens egna prognoser visar på 5 miljarder i ökade socialbidragsutgifter över landet som helhet.

Det är klart att det är en politik som verkligen är anmärkningsvärd, som driver ut människor i socialbidragsberoende, som leder till ett ökat ekonomiskt tryck i kommunerna som är svårt att hantera och som leder till en ökad arbetslöshet, när man skulle behöva ha de här välfärdstjänsterna i skolan, barnomsorgen och vården. De här 15 200 personerna som enligt SKL är på väg ur den kommunala och landstingskommunala organisationen hade behövts. Det behövs fler händer i vården och inte färre. Det behövs fler som tar hand om barnen i förskolan och inte färre. Det behövs fler lärare.

Den situation vi är inne i är alltså mycket allvarlig. Vi står också i ett läge där vi kan konstatera att år 2006 hade vi 7 kommuner som gick med

underskott. År 2007 var det 30. År 2008 var det 60. Och man räknar med ungefär 100 år 2009, det vill säga en tredjedel av landets kommuner.

Det här är inga muntra siffror och ingen munter utveckling. Regeringen har inte gått de återkommande propåerna från SKL till mötes eller den återkommande kritiken från oppositionens och Socialdemokraternas sida och kunnat peka på att så här kommer det att bli. Vi kommer att se en utslagning av arbetstillfällen i den kommunala och landstingskommunala sektorn. Vi kommer att se ökade problem med finansiering och att få ekonomin att gå ihop i kommunerna. Det går inte att skylla på enskilda kommunalråd att det råkar vara ungefär hundra kommuner som beräknas gå med underskott i år.

Regeringen har nu sagt att man eventuellt ska höja statsbidraget. Vi får se hur det ser ut i den kommande budgetpropositionen. Det här är naturligtvis någonting man har sagt tidigare också. Antingen har det inte varit tillräckligt eller också har statsbidragshöjningarna uteblivit.

Ska vi klara den kommunala sektorn och landstingssektorn med en bra kvalitet måste det in betydligt större belopp och statliga medel. Det måste in en rejäl satsning som sträcker sig över ett antal år. Det går inte att lösa det här med enbart någon enstaka tillfällig satsning. Det behövs en långsiktig satsning. Man måste också erkänna att välfärden måste gå före skattesänkningar. Det är mycket viktigt.

Anf. 4 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Jag tycker att det här är en väldigt intressant fråga som det finns anledning att diskutera vidare kring. Det råder väl ingen tvekan om den uppkomna situationen och de problem som finns runt om i Sveriges kommuner och landsting. Jag har noterat att regeringen också har noterat de bekymmer som finns. Det har kommit vissa signaler om att man ser över vilka ytterligare insatser man kan göra.

Problematiken ligger ändå längre tillbaka i tiden. Att det är en finanskris, därtill lågkonjunktur i landet, torde de flesta känna till vid det här laget. Hur man skulle möta det handlade ju i ett tidigt skede från regeringens sida om vilken politisk väg man valde för att nå resultat.

Vi har sysselsättningsfrågan. Vi vet att väldigt mycket av kommunernas ekonomi, framför allt på intäktssidan, handlar om vilken skattekraft man har, alltså hur mycket arbete som utförs i landet, hur många det är som jobbar och hur många det är som betalar skatt. Detta slår ju rakt in i den kommunala kassan.

Regeringens sätt att uppnå en sysselsättningsökning var att sänka skatten rejält genom jobbskatteavdraget i olika steg. Då skulle det bli fart på Sverige. Då skulle sysselsättningen komma i gång. Då skulle man lösa välfärdsproblemen. Då skulle man lösa de bekymmer som fanns i den offentliga sektorn därför att då skulle folk jobba mer. De hade ju valt att vara arbetslösa tidigare. Det är så retoriken har gått. Med en skattesänkning skulle man sänka trösklarna ut i arbete.

Den politiken har ju inte lyckats. Trots dessa skattesänkningar har vi i dag högre arbetslöshet. Ska man tro de prognoser som läggs fram har konjunkturen i bästa fall nått en botten, och vi hoppas alla att man därifrån kan gnetta sig upp igen.

Samtidigt vet vi av erfarenhet, från tidigare lågkonjunkturer, att när ekonomin har nått sin botten och kanske i bästa fall vänt har man några

år framför sig av fortsatt svag sysselsättning. Det är precis det som väntar framöver. Att i det läget ha använt skattevapnet och dragit ned skatten men trots det ha den här höga arbetslösheten gör att man, när det här vapnet inte finns kvar, börjar famla efter det som vi har pratat om hela tiden: När det saknas resurser måste det tillföras resurser.

Nu börjar regeringen famla efter det och säger: Kommunerna behöver nog mer resurser. Ska det inte vara ännu mer skattesänkning, Mats Odell? Då blir det ju fart på Sverige. Då blir det ju jobb. Då får ju kommunerna mer pengar. Varför byter ni fot just nu? Varför ska ni, som ni säger, ge mer pengar till kommunerna nu? Varför sänker ni inte skatten mer? Det är ju då det blir fart på Sverige. Det är den medicin ni har gett i tre år. Håller ni på och byter fot nu? Tror ni inte längre på er egen politik? Nu är det regimskifte i regeringen. Nu tror man helt plötsligt på en annan politik. Nu ska man satsa på det som vi har sagt hela tiden.

Dessutom är facit ganska tufft för kommunerna det här året. Ni började med att rycka bort arbetsmarknadspolitiska pengar från kommunerna. Det var ju skattesänkningar som skulle lösa arbetslösheten. För att inte kasta ut folk direkt i socialbidrag fick kommuner gå in och engagera sig i olika arbetsmarknadsprojekt. Vi har besökt dem runt om i landet, alltifrån Kalmar upp till Norrland.

När det gäller arbetslösheten kan vi notera att 500 000 har stämplat ut från a-kassan. Där ökar socialbidragskostnaderna, och kommunerna har kompenserat det genom att höja skatten på vissa ställen.

Statsskatten är progressiv. Det tas mer skatt från den som har mer. Kommunskaften är platt. Det tas lika mycket procentuellt. Det betyder att ni har gjort en skatteförskjutning från dem som har mer till dem som har mindre. Till och med de arbetslösa och sjuka som inte får jobbskatteavdraget får ett högre skattetryck på det här sättet genom att kommunen kompenserar att staten drar sig tillbaka från det som är statens naturliga område och lägger en skattebelastning där. Det är en orättvis politik ni för, Mats Odell.

Anf. 5 INGE GARSTEDT (m):

Fru talman! Jag tycker att det statsrådet Odell sade om att alliansregeringen har gett mer pengar till kommunerna och kommer att ge mer pengar till kommunerna var väldigt intressant. Det är ju för att, som statsrådet påpekade, regeringen är väl medveten om den ekonomiska situation som kommunerna har.

Samtidigt måste vi konstatera att situationen är väldigt olika i olika kommuner. En del kommuner säger att man klarar det här ganska väl därför att man har anpassat sin verksamhet. Det finns kommuner i landet som inte kommer att avskeda lärare därför att man resonerar på ett annat sätt.

Det finns också kommuner i landet där man har ett vikande elevunderlag. Det är klart att om man inte har en standard så att man når upp till en bra undervisning för eleverna är det märkligt att de kommunerna eventuellt varslar lärare. Men om man har den standarden, så att man är en bra kommun när det gäller undervisning, är det väl självklart att man inte ska ha lärare över när antalet elever sjunker.

En annan sak som jag tycker är intressant är att regeringens jobbskatteavdrag ju har medfört att vi har 60 000–80 000 fler jobb än vi hade haft

enbart med hjälp av den tidigare konjunkturuppgången. Man kan fundera över hur det hade sett ut med varslen i Sverige i dag om inte de 60 000–80 000 fler jobben hade funnits.

Den här regeringen är ansvarstagande. Regeringen vill kunna finansiera varje krona man ger till kommuner eller andra. Sedan finns andra som vill ta bort jobbskatteavdraget och sänka inkomsten för ett vårdbiträde eller en undersköterska med ungefär tusen kronor i månaden. De eventuella skattesänkningar som inte hade gjorts hade ”stuckit i väg” så att det inte hade funnits pengar och därmed färre jobb.

Jag tycker att alliansregeringen gör en väl avvägd politisk markering i sammanhanget.

Anf. 6 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Fördelen med att vara ett parti i opposition är att det är gratis att föreslå saker. Det finns, dessbättre för Sven-Erik Österberg och övriga, ingen som på allvar ens försöker summera alla de förslag som ni socialdemokrater lägger fram.

Vi är mitt uppe i ett budgetarbete. Vi håller nu på att analysera vilket utrymme som finns att fördela på de mest angelägna behov som finns i Sverige under denna djupa finansiella kris. Som alla vet som har hängt med under den senaste tiden är en diskussion i gång.

Om det finns ett utrymme – jag tror det – beror det uteslutande på att vi inte har följt Socialdemokraternas förslag och spenderat pengarna under tiden. Det är bra. Ni vill i blindo kasta ett antal miljarder på fordonsindustrin. Vi har stått emot. Vi har en ansvarsfull politik. Vi vill hushålla med resurserna.

Vi följer utvecklingen. Jag går inte emot vad ni säger om situationen. Tvärtom är ni inte fullt uppdaterade. Peter Hultqvist säger att 100 kommuner kommer att gå med underskott. Det är fel. Vi har tagit in uppgifter via Statistiska centralbyrån. Vi gav ett uppdrag till dem att analysera hur det ser ut i kommunerna. I slutet av april gjordes en analys. Samtliga ekonomichefer i kommunsektorn tillfrågades. Det är så illa att 225 av 286 ekonomichefer i våra kommuner säger att de prognostiserar ett negativt resultat. Försämringen är hela 7,6 miljarder enbart på primärkommunssidan. Netto blir det 3 miljarder back under nästa år. Om vi till detta lägger det SKL prognostiserar som underskott inom landstingssektorn är det ytterligare 3 miljarder back. Vi hamnar enligt de prognoser som är gjorda, genom att tillfråga dem som står ute i verksamheten, på 6–6,2 miljarder back. Det är en mycket allvarlig situation. Där är vi helt överens. Frågan är hur man på mest ansvarsfullt sätt hanterar den uppkomna situationen.

Jag och mitt parti har varit tydliga med – det har flera i regeringen sagt – att om det finns ett utrymme ska det göras en satsning på det som är välfärdens kärna. Det är i kommuner och landsting som vi tar ansvar för våra gamla och långvarigt sjuka. Det är där våra barn och ungdomar får en start i livet, får en bra skola. Det är där den sociala omsorgen måste fungera.

I ett sådant konjunkturläge som vi nu befinner oss i, om staten ska göra något för att stödja jobben, är en satsning på kommuner och landsting det kanske mest träffsäkra som vi över huvud taget kan göra.

Jag kan försäkra er att vi arbetar intensivt med att lägga fram ett förslag till riksdagen där vi väger in alla de viktiga områden som har stora behov under en lågkonjunktur. Här talas det om att det är kommunerna som är den verkliga krisbranschen. Så är det inte. Den verkliga krisbranschen är industrin. Där finns många exempel – framför allt i den fordonsrelaterade industrin – på att orderingången och inkomsterna har minskat med mellan 30 och 50 procent sedan krisen tog sin början. Detta är en global finanskris. Där måste vi tillsammans göra vårt bästa för att ta ansvar på kommunal nivå, i landstingen, i riksdag och i regering. Vi måste på ett ansvarsfullt sätt hantera våra gemensamma resurser så att de räcker under hela krisen och värnar de svaga som kommuner och landsting har ansvar för.

Anf. 7 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Jag försökte att vara noggrann i mitt första inlägg och visa att verklighetsbeskrivningen inte är unik för Socialdemokraterna eller oppositionen. Vi delar denna verklighetsbeskrivning med det av regeringen tillsatta Finanspolitiska rådet, Konjunkturinstitutet och den stora majoriteten av aktiva kommunpolitiker av olika kulör – även kommunpolitiker i Mats Odells eget parti.

Häromdagen publicerade sju ledande kommunpolitiker från Kristdemokraterna en debattartikel på DN Debatt – alltså i augusti i år. Dessa kommunpolitiker är oerhört tydliga med att framhålla att finanskrisen slår på kommunerna. Kommunerna har inte längre kontroll över sina kostnader. Eftersom kostnaderna till 90 procent handlar om kommunernas kostnader för vård, skola och omsorg är detta en stor kris. De är oerhört frustrerade, och de känner att det regeringen hittills har gjort inte på något sätt är tillräckligt.

Det som är så oerhört viktigt att förstå för att hantera diskussionen är att det finns en verklighetsbeskrivning som man är överens om. Om vi socialdemokrater delar denna verklighetsbeskrivning med kristdemokratiska kommunpolitiker, ledande ekonomer och dem som har att studera tillståndet i Sverige är det i princip bara regeringen och Mats Odell som har en annan uppfattning.

Att hävda att fördelen med att vara i opposition är att allt är gratis är ett märkligt inlägg i det här läget. I så fall är slutsatsen att Mats Odell anser att kraven som vi tillsammans med alla övriga analytiker ställer inte skulle vara intressanta. Därmed kommer regeringen att fortsätta att säga nej, nej och nej. Det är det regeringen har gjort så här långt. Nu öppnade visserligen Mats Odell i sitt andra inlägg lite grann för att det kanske finns något, men i interpellationssvaret fanns inte en tillstymmelse till något.

Fakta är att Konjunkturinstitutet i mars 2009 – alltså innan vårpropositionen lades fram – sade att för att skapa goda planeringsförutsättningar är det viktigt att extra tillskott i kommuner och landsting aviseras i god tid. Man lade fram förslag på 3 miljarder för 2009 och 9 miljarder för 2010. Av detta blev det ingenting för 2009. Ingenting kom från regeringen. Konjunkturinstitutet konstaterade – alltså inte enbart kommunpolitiker, socialdemokrater eller andra som Mats Odell inte har så stort förtroende för – att det är enda sättet att undvika personalneddragningar. Det är Konjunkturinstitutets egen analys.

Vi ska ha sagt att det här är den värsta krisbranschen. Jag vet inte det. Vi får väl läsa i protokollet. Jag tror att jag sade att det är nästa krisbransch. Det är den krisbransch som vi nu går in i. Det är väl i och för sig inte orimligt att det börjar med verkstadsindustrin, sedan kommer handel, service och därefter den offentliga sektorn. Det är inget nytt som är specifikt för det här läget. Det är nästa krisbransch.

Här har vi möjligheter att stoppa krisen, att göra något, om vi agerar och inte är passiva.

Mats Odell säger att tack vare att regeringen inte har spenderat pengar har den möjlighet att agera. Problemet är att den har spenderat 100 miljarder till dem som redan har i form av skattesänkningar. Det är det som har prioriterats framför vård, skola och omsorg. Välfärdens kärna har inte prioriterats. Krisbekämpningen har inte prioriterats. Därför står vi där vi står nu. Om den ändrar sig och byter fot och politik är jag den förste att tacka. Upp till bevis, Mats Odell!

Anf. 8 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! När den här regeringen började sin bana hade man ett rejält överskott i statsfinanserna. Nu är det en prognos på 150–180 miljarder i underskott. Det visar med all önskvärd tydlighet att man inte har grepp över situationen. Man har sänkt skatten med 80–100 miljarder. I praktiken kommer man att få låna pengar för att få det att gå runt.

Jag tycker inte att Mats Odell ska prata om just det här att det aldrig är någonting som är gratis, och verka lite myndig som om han hade kontroll över situationen, när han sitter här med ett underskott på den här nivån på väg. Då är det naturligtvis inte heller så lätt att få fram pengarna till kommuner och landsting.

Vi har från s-sidan sagt från första stund att regeringen lägger alldeles för lite pengar på kommuner och landsting. Vi har nu senast föreslagit 14,5 miljarder i tillskott på tre år utöver det regeringen gör. Det är förankrat i vår alternativbudget till sista kronan. Det är ett ordentligt, solitt, fungerande förslag, medan ni har kört med era skattesänkningar som gröper ur den statliga ekonomin.

Nu har olika ministrar från delar av alliansen antytt att det är ökade statsbidrag på gång. Samtidigt säger man att man ska sänka skatten ytterligare, och på det sättet underminerar man statens, kommunernas och landstingens ekonomi och skapar en sämre bas långsiktigt för vården, skolan och omsorgen. Det är ju det som sker.

Men verkligheten flåsar regeringen i nacken, och nu känner ni att ni har haft fel. Ni känner att den kritik vi har riktat har varit rätt. Ni försöker göra en omskrivning och få det att se ut som att ni ska satsa nu. Ni är högst osäkra på vad ni kommer att satsa, men strategin med skattesänkningar långsiktigt ligger kvar.

Det här håller inte ihop, Mats Odell.

Anf. 9 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Jag köper inte påståendet, Mats Odell, där du försöker vinkla att vi i opposition på något sätt skulle vara ansvariga när det gäller ekonomin och att vi skulle vara något slags populister bara för att vi har hamnat i opposition. Mats Odell har en väldigt lång erfarenhet av oppo-

sitionsarbete och att agera där – tolv år – innan han hamnade i regering, och jag vet inte om han talar från egen erfarenhet.

Jag tror att de flesta kan se att socialdemokrater alltid tar ansvar för den svenska ekonomin.

Jag var med under hela saneringsarbetet från 1994 till 2006, då vi lämnade över ett land med mycket stark ekonomi. Överskottet valde Mats Odell och hans regering att lägga på skattesänkningar, för det var det som skulle lösa de problem som fanns i Sverige. Han var ute i landet under hela valrörelsen 2006 och talade om att man skulle få fart på Sverige. Alla som fortfarande var arbetslösa skulle få jobb. Det talades om det stora utanförskapet och att människor som inte fick jobba skulle komma in. Det var skattesänkningarna som skulle lösa det.

Nu sitter vi med en annan problematik kring det här, som Mats Odell försöker se. Det är det jag säger: Håller ni på att byta fot? Tror ni inte längre på skattesänkningar? Nu funderar ni på om ni ska ge kommunerna mer pengar.

Ni har ju skapat det här i kommunerna, som jag sade tidigare: arbetslösheten, neddragna arbetsmarknadspengar och starkt neddraget komvux. Det är en ganska oklok politik nu när vi ser att det behövs mer utbildning för dem som kan ta jobben när konjunkturen vänder.

Att sedan peka på hur många jobb som skattesänkningarna har skapat kan man klå varandra med hur länge som helst, för det går aldrig att köra om det som har varit.

Däremot sade Svenskt Näringsliv vid ett tillfälle att mellan 80 000 och 90 000 rekryteringar aldrig blev av därför att man inte satsade på bristyrkesutbildning, därför att man i högkonjunkturen inte fick fram kompetensen till de jobb som var lediga. De jobben finns inte nu. Därför blir lågkonjunkturen djupare än vad den skulle ha kunnat bli om man hade fört rätt politik i rätt läge. Nu sitter man i en väldigt besvärlig situation.

Anf. 10 INGE GARSTEDT (m):

Fru talman! Jag tycker att det är skönt att statsrådet Odell och alliansregeringen tänker på landets finanser. Det hade varit intressant att räkna på alla de krav som kom under våren på insatser och olika åtgärder för att komma till rätta med ekonomin och den situation som råder.

Kommunerna har fått pengar. Man diskuterar just nu budgeten. Men man får inte glömma att det är 60 000–80 000 fler människor som har jobb i dag tack vare jobbskatteavdraget. Det är statistik som även LO instämmer i. Om vi inte hade haft de här jobben hade det sett betydligt sämre ut.

Det är en ansvarsfull politik som är viktig. Annars riskerar man att hamna i den situation som Sverige så många gånger har hamnat i, nämligen att arbetslösheten låser sig. Man får heller inte glömma att det är ungefär en miljon jobb som förmedlas av våra arbetsförmedlingar under detta år, och därför har också alliansregeringen satsat på olika former av arbetsstärkande åtgärder på utbildningssidan.

Anf. 11 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Den här debatten är lite sällsam på något sätt. Vi är överens om analysen. Vi är överens om att det behövs resurser till att ta hand

om våra gamla och långvarigt sjuka och till att våra barn och ungdomar ska få en bra start i livet, om att det här är välfärdstjänster som förmedlas av kommuner och landsting och om att vi har en lågkonjunktur som via försämrade effekter i real ekonomin minskar kommuners och landstings möjligheter att genomföra detta.

Sedan kommer vi då till Socialdemokraternas löften. Jag ska inte trötta talmannen och kammarens ledamöter med att gå igenom dem, men de är ganska intressanta när man tittar på dem. Peter Hultqvist säger att ni bara följer Konjunkturinstitutets och Finanspolitiska rådets rekommendationer. Men de har aldrig föreslagit er bombmatta av andra utgifter som ni också ska finansiera. Det är ju där problemet sitter.

Då kan man titta på den finansiering som ni har. Vi har talat om det här ganska många gånger. När man analyserar ert budgetalternativ finner man att ni ligger mycket närmare alliansen än era tilltänkta regeringskolleger, framför allt Vänsterpartiet.

Ni har ju ställt upp, Sven-Erik Österberg, på 50 miljarder i inkomstskattesänkningar, fast ett år i efterhand – det första och andra steget i jobbskatteavdraget. Det tredje steget riktar sig nu mot poliser, specialiserade undersköterskor och andra yrkesgrupper, och där säger ni att gränsen går. Ni vill inte vara med på det tredje steget.

Det här är ändå en liten skillnad jämfört med den retorik som ni målar upp.

Det viktiga är att konstatera att det nu pågår ett budgetarbete. Vi har fått in äskanden från olika delar av det svenska samhället som behöver nya resurser. Vi måste se till att på ett ansvarsfullt sätt hantera våra gemensamma resurser så att de räcker under hela denna kris.

Vi kommer inte mycket längre än så här nu, tror jag, utan det är när vi presenterar resultatet av budgetarbetet som ni får utvärdera oss. Och vi får naturligtvis sedan utvärdera ert alternativa budgetförslag, titta på de finansieringar som ni föreslår och värdera dem.

Om jag då tittar lite djupare i det som ni föreslår ser jag att ni bland annat ska återinföra förmögenhetsskatten. Hur tänker Socialdemokraterna? Träffar ni företagare över huvud taget? Mitt under en finanskris vill ni återinföra en straffskatt på kapital, det som ska vara grunden för investeringarna, det som ska vara grunden för att få i gång hjulen igen. Det ska ni straffbelägga. Ni vill ta bort den halverade arbetsgivaravgiften för personer under 27 år. Ni drar in 13 miljarder på detta.

Titta lite noggrannare, Sven-Erik Österberg, på den finansiering som ni har för era förslag! Jag tror att det skulle leda till en lite större eftertanke än vad som framkommer här i talarstolen.

Anf. 12 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Det är skönt att regeringen håller i pengarna, säger Inge Garstedt. Jag tolkar det som att man från det hållet inte vill göra några satsningar på kommuner och landsting. Det som gör oss så oerhört nervösa och rädda nu är att man inte delar analysen.

Nu sade visserligen statsrådet i sitt förra inlägg att vi var överens om analysen, och det gjorde mig lite konfunderad. Det är i och för sig gott och väl, men om vi nu är överens om analysen, varför har man då inte gjort som Konjunkturinstitutet sade och skapat goda planeringsförutsätt-

ningar för kommuner och landsting genom att ge besked i god tid och satsa pengar under 2009? Det var det man sade.

Om vi var överens om den analysen har regeringen på något sätt gått emot sitt eget förstånd. Då är det väl någon ideologi eller någon annan lösning som gör att man ser problemen men vägrar att åtgärda dem.

Sedan säger Mats Odell också – det är dubbla budskap – att satsningar på kommuner och landsting är det mest träffsäkra i en sådan här situation om man vill ha i gång sysselsättningen. Men samtidigt är man inte säker på om man ska göra en sådan här satsning. Än i denna dag får vi inte svar på det som Konjunkturinstitutet framhöll redan i mars, utan man ska eventuellt fundera över det på någon kräftsiva till helgen och se om det ska bli några pengar till kommuner och landsting.

Det kan ju låta som om vi är överens om analysen, men i handling visar inte regeringen på något sätt att man har förstått verkligheten där ute. I handling visar inte regeringen att man har insett att satsningar på kommuner och landsting är en av de mest träffsäkra åtgärderna för att hantera den kris vi står inför nu. Och det är handling vi kräver av Mats Odell och regeringen, inte passivitet!

Det är handling som Mats Odells egna partikamrater i kommuner i framför allt Småland, om jag minns rätt, krävde av regeringen för att ta sig ur denna oerhört svåra situation. Handling, Mats Odell – inte prat!

Anf. 13 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Det Patrik Björck inte tar in är den förändring som har skett. Peter Hultqvist säger att vi hade stora överskott när vi startade och att vi sedan har förstört statsfinanserna. Har Peter Hultqvist hört talas om en global finanskris som har drabbat Sverige kanske hårdare än andra länder på grund av den industristruktur som vi har? Det är inköp av den typ av produkter som vi har exporterat som man skjuter upp under en sådan här kris. Mycket kan man säga, men vi har inte åstadkommit finanskrisen, Peter Hultqvist!

Patrik Björck är inne på att vi inte har reagerat. Sanningen är att det är sedan kommunerna lade fram sina budgetförslag i höstas som de här försämringarna har skett inom kommunsektorn. Det är den som vi nu utvärderar, och handlingen ska vi visa när vi på ett ansvarsfullt sätt har gått igenom vilket utrymme som finns utan att förstöra statsfinanserna för olika satsningar på angelägna välfärdsområden.

Detta kommer vi att presentera den 21 september. Fram till dess har vi inga andra besked att ge än att vi arbetar med de här sakerna. Vi avväger, diskuterar och försöker hitta en politik som gör att svenska folket kan känna förtroende för att regeringen sköter dessa saker på ett ansvarsfullt sätt och att vi vill värna välfärdens kärna samtidigt som vi satsar på att värna jobben. Jag hoppas att vi kan göra en bedömning och att det visar sig att vi kan satsa också på kommunsektorn när budgeten presenteras.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2008/09:139
20 augusti

Svar på
interpellationer

7 § Svar på interpellation 2008/09:573 om rättsväsendets ekonomi

Anf. 14 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Thomas Bodström har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att få ett rättsväsen i balans och när jag beräknar att rättsväsendet kommer att vara i ekonomisk balans.

Regeringen har under de tre senaste åren tillfört rättsväsendet ca 2,5 miljarder kronor. Denna kraftiga satsning gör det möjligt för myndigheterna att ytterligare öka insatserna för att bekämpa brottsligheten.

Under de kommande åren handlar en central del av regeringens styrning av rättsväsendet om en ökad effektivisering. Ett omfattande effektiviseringsarbete genomförs för att säkerställa att de resurser regeringen tillför rättsväsendet används på ett ännu mer effektivt sätt.

När det gäller kommande ekonomiska förutsättningar för rättsväsendet kommer regeringen att lämna besked i budgetpropositionen för 2010. Arbetet med propositionen pågår och jag avser inte att föregripa detta arbete.

Anf. 15 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Tack för svaret, justitieministern! Det blir lätt siffror fram och tillbaka, och vi ska inte ägna oss för mycket åt sifferexercis, men det är ändå på sin plats att nämna att vi nu har det största underskottet någonsin i svensk historia, och detta under en regering som övertog en ekonomi i balans. Det är lätt att skylla på finanskris och så vidare, men det har faktiskt tillförts pengar. Det stora problemet är att man inte har genomfört de reformer som behövs och vidtagit de åtgärder som kan leda till att man får en ekonomi i balans. Det var just detta som min fråga gällde.

Jag tänkte försöka vara konstruktiv och komma med olika förslag under den här interpellationsdebatten, och jag hoppas få svar och se om detta är något som man kan genomföra och därmed rädda skattebetalarnas pengar. Just nu är det nämligen en väldigt besvärlig situation runt om i landet. De poliser som har kommit ut får många gånger sköta arbetsuppgifter som det inte är tänkt att de ska göra. De får jobba som arrestvakt, sköta kommunikationscentraler, skriva utredningar och så vidare, och det var ju inte det som var tanken. Även om vi nu får fler poliser – för nionde året i rad, ska tilläggas – blir de civilanställda färre. De blev över 170 färre förra året, och de lär minska i antal ännu mer i år.

Vad har jag då för olika förslag? Jag var i morse i Södertälje och besökte Hovsjöskolan, som har brunnit. Den har kostat bara Södertälje kommun flera miljoner kronor i självrisk. Många barn har fått gå till en annan skola, och många människor har fått jobba väldigt hårt. Detta är ett problem som har funnits över hela Sverige och har funnits tidigare. Hur ska man då kunna komma till rätta med det och arbeta förebyggande?

Det man kan göra som en ganska enkel, konkret åtgärd – nu påstår jag inte att någon av mina åtgärder här skulle kunna leda till att allt blir bra – är att göra det lättare att ha övervakningskameror. I många skolor kan man ha övervakningskameror inomhus, men det är väldigt svårt att ha dem över skolgården. Det kan tyckas märkligt. Över en skolgård ska det väl inte vara några större problem. Men vi vet också, till exempel i Södertälje, vilka problem det är med processerna att få tillstånd till kame-

raövervakning. Det bedöms olika av olika länsstyrelser, och att justitiiekanslern gör sin tolkning hör också till.

När det blir olika tolkningar finns det ofta ett gemensamt problem, nämligen lagstiftningen. Jag anser att vi bör införa en ordning där skolorna själva bestämmer och har möjlighet att själva fatta beslut om övervakningskameror. Det får gärna göras med stort elevinflytande. Vi såg ju att nio av tio elever vill att det ska finnas övervakningskameror. Jämfört med den integritetskränkning som det innebär att få hela sin skola nedbränd innebär övervakningskamerorna en ganska liten integritetskränkning. Framför allt är det något som eleverna själva vill ha.

Om man ändrar lagen kommer man att kunna spara in många miljoner. Man arbetar förebyggande och behöver inte ha kostnaderna för att bygga nya skolor eller för att arbeta med ett stort antal väktare. På så sätt får man alltså en möjlighet att effektivt arbeta förebyggande runt om i hela landet. Jag tror inte att alla bränder upphör, men jag tror att en del gör det.

Vi har sett hur våldet har gått ned genom övervakningskameror i SL-trafiken. Om mina uppgifter är riktiga har man över 20 000 kameror i SL, och då måste det finnas möjlighet för våra skolor att välja. Här är ett konkret förslag, Beatrice Ask! Nu får vi se vad du tycker om det.

Anf. 16 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag är väldigt glad över att justitieutskottets ordförande har besökt Hovsjöskolan. Jag var där senast i våras. Det finns många saker att säga om Hovsjö, och det är viktigt att vi alla på olika sätt funderar över hur man kan göra den stadsdelen bättre fungerande.

Jag tycker också att det är väldigt bra att Thomas Bodström tar upp problemet med skolbränder. Personligen är jag positiv till mer kameraövervakning i skolorna och tycker att man ska ha det. Vi håller på med en utredning av reglerna för kameraövervakning. Det är väldigt ojämnt över landet, men det råder inget tvivel om att också många elever tycker att det känns tryggt om man kan ha bättre övervakning i skolorna. Även om kameror aldrig kan ersätta ögon från levande vuxna tror jag att det kan vara bra. Men vi ska återkomma till det.

Låt mig så ta till orda om det som interpellationen berör. Thomas Bodström säger att detta är det största underskott som vi har haft i rättsväsendets historia. Jag kan säga att det där inte är riktigt sant. Polisens anslagsförbrukning 2009, i förhållande till budgetanslaget förra hösten, beräknas till 4,5 procent av anslaget. År 2000, det vill säga Thomas Bodströms första år som justitieminister, var det 4,45. Det är någorlunda jämförbart. Och i båda fallen handlar det om att man gick in med ett visst underskott.

Vi har diskuterat att det finns ett underskott under innevarande år och också sagt att vi återkommer i budget. Jag har inte ändrat mig på den punkten. Men det är naturligtvis viktigt.

Antalet civilanställda har sjunkit det senaste året; det är helt riktigt. Men det är betydligt fler civilanställda inom till exempel polisen i dag än vad det var under den förra mandatperioden. Riktigt så illa är det alltså inte. Men det är viktigt att arbeta för en stabil ekonomi för polisen.

Skälet till kostnaderna är inte heller någon internationell konjunktur eller så – jag tänker inte skylla på det, för det vore dumt – utan det är den

stora satsning som alliansregeringen har gjort på att stärka rättsväsendet och polisen.

Vi har sagt att vi ska utbilda och anställa så att vi har 20 000 poliser när vi kommer till 2010. Det kommer vi att göra. Men man kan lägga ut resurserna på lite olika sätt, och vi ska lösa det.

Sedan fick vi en väldigt bra effekt av detta som vi inte fullt ut förutsåg, nämligen att det mycket snabbt genererade mer ärenden. Rättsväsendets olika delar hör ju ihop, och detta har gjort att också andra delar har fått betydande behov av resurser.

Vi arbetar, som jag tror att alla förstår, under budgetprocessen nu med att se hur vi ska lägga ut resurser och hur det ska se ut. Men jag är inte bekymrad i det avseendet. Tvärtom tror jag att det är oerhört centralt att den här kraftsamlingen för ett starkare rättsväsen fortsätter.

Om det är någonting som jag tror behövs i en tid där det på många håll är mycket oro och mycket stök är det faktiskt fler synliga poliser och fler synliga poliser som kan göra ett bra jobb. Då är det klart att polisen också ska ha ambitionen att arbeta där människor befinner sig, inte minst de unga. Tyvärr drabbas ju många ungdomar av brott. Det är också många ungdomar som begår brott.

Det är alltså väldigt viktigt med ökad synlighet och fler poliser.

Vi återkommer, som sagt, i budgetpropositionen med en redovisning av de resurser som vi avser att lägga de kommande åren på polisen. Det är inte särskilt stor skillnad mellan den budgetsituation som vi har haft i år och den budgetsituation som polisen har haft tidigare.

Anf. 17 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag får närmast tacka Beatrice Ask för att hon ger mig chansen att tala om hur det ligger till när det gäller 2000, 2009 och 2006.

Det är alldeles riktigt att det när jag blev justitieminister 2000 fanns ett stort underskott. När jag överlämnade styrningen av Justitiedepartementet efter valet 2006 fanns det ett överskott, och nu är vi tillbaka i ett gigantiskt underskott. Det har gått från underskott till överskott. Det har gått från överskott till underskott.

Jag tror att du gör ett väldigt stort misstag om du försöker släta över de här stora problemen. Jag träffar nämligen polis och åklagare varje vecka. De är extremt oroliga.

Jag kan säga att jag har fått ärenden, när jag har blivit förordnad som advokat, i mars. Inte någonting har hänt. Inte någonting över huvud taget har hänt. Inte ett enda förhör har hållits av den enkla anledningen att, i det här fallet, Ekobrottsmyndigheten säger: Vi har inte resurser.

Så ser det ut på fältet. Så ser det ut runt om i Sverige.

Skånepolisen sade senast i juni: Får vi inte mer pengar nu kommer det att bli glesare med poliser.

Vi var uppe i Norrbotten med justitieutskottet. Där jobbar poliser som arrestvakter.

Vi har hört från mitten av Sverige att det inte ens finns tillräckligt med utrustning för polisen.

Detta är den verklighet som vi i Sverige i dag lever i. Då tror jag att alla inom rättsväsendet skulle uppskatta om Beatrice Ask förklarar hur det har kunnat bli på det här sättet och framför allt talar om hur det kommer att bli i framtiden.

Det kan inte vara så att vi år efter år bara säger: Snart kommer det en budgetförhandling. Det kommer en budgetförhandling på våren, och så kommer det en budgetförhandling på hösten, och så kommer det en budgetförhandling på våren. Och så blir det bara sämre och sämre.

För att illustrera det kan jag säga att det totala rättsväsendets underskott, enligt myndigheternas egna uppgifter, 2009 är 1 549 miljoner, och – hör och häpna – nästa år, alltså vid utgången av 2010, är det 4 765 miljoner.

Vi förstår också att det kommer att komma lite mer pengar, för annars går det i konkurs. Man får ju inte driva ens en myndighet med vilket underskott som helst. Men detta är verkligheten, och det är det här som myndigheterna brottas med.

Men jag ska ändå fortsätta att ge olika förslag. Jag sade en sak om övervakningskameror. Jag ska komma med ytterligare ett förslag, och det är att man ska öka antalet halvvägshus.

Jag anser att man, för att kunna bli mer effektiv, ska se till att de människor som är verkligt farliga för andra människor hålls inlåsta. Den socialdemokratiska regeringen genomförde en reform 2006 som ger möjlighet till det.

Det ger också möjlighet för människor som inte bedöms som farliga att sitta av straffet i ett halvvägshus. Där är vi ganska överens. Men av 5 000 fångar är det ett litet antal, ungefär 1 procent, en enda procent, som sitter i halvvägshus, trots att det är mycket billigare och effektivare.

Om man genomför detta kan jag säga att man sparar otroligt mycket pengar för varje enskild person. Om det då är personer som inte utgör fara för andra människor och som har en god prognos är det väldigt märkligt att vi inte kan ha mer än en enda procent, särskilt som vi är överens om principen.

Om regeringen klart och tydligt skulle ge direktiv till Kriminalvården om att höja detta till kanske bara 5 eller 10 procent skulle ekonomin förbättras drastiskt även för Kriminalvården.

Detta kan man dessutom kombinera med att man förlänger tidsfristen för att avtjäna sitt straff med fotboja från fyra till sex månader. Där vet jag att det pågår utredning. Man behöver inte hålla på att utreda saker i tid och otid när det är saker som redan finns på plats.

Om man kombinerar de här sakerna kommer man dessutom att få en bättre kontroll av fångarna. Om någon rymmer från en öppen anstalt tar det nämligen betydligt längre tid att upptäcka det än om det är någon som har en fotboja i ett halvvägshus.

Genom de här två konkreta åtgärderna skulle man därför kunna åstadkomma att vi får en betydligt mer effektiv kriminalvård och sparar hundratals miljoner, skulle jag vilja säga. Så skulle det bli om man skulle genomföra de här sakerna, och på så sätt kan man använda pengarna betydligt mer effektivt.

Anf. 18 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag tror att Thomas Bodström och jag skulle kunna ha ett helt seminarium om siffror. Men jag vidhåller att jag har rätt när jag säger att det när Thomas Bodström tillträdde var ett visst överskott i polisens budget, precis som för min egen del.

Sedan hade Thomas Bodström, precis som jag har haft det här året, ett underskott. Det hanterades under Bodströms tid genom särskilda åtgärder i tilläggsbudget och annat. Man löste det i TB 1 och TB 2. Polisen fick då börja disponera inkomster från passförsäljning tidigare än vad man annars skulle ha gjort, och det var en del andra sådana här åtgärder.

Det är inte ovanligt att man gör så här. Det viktiga är att man inte gör det år efter år, och det är inte min avsikt, självklart inte. Men jag menar att den förstärkning av polis och övrigt rättsväsen som den här regeringen har tagit initiativ till och genomfört är absolut nödvändig. Jag tycker också att Thomas Bodström ger argument för det när han beskriver att allt inte fungerar tillfyllest.

Sedan måste man alltid – och det var det jag försökte säga i mitt svar – fundera över: Vad kommer därefter? Ja, självklart måste vi se till att resurser används effektivt och att det finns en effektivitet i verksamheten. Vi bedriver därför också ett intensivt effektiviseringsarbete.

En sådan sak gäller att man inom rättsväsendet i tolv års tid har funderat över hur man ska göra informationsförsörjningen mer effektiv. Det har nästan inte hänt någonting.

I tolv år har man funderat över hur man ska kunna använda modern teknik för att försöka se till att man inte skriver om alla papper och skickar fax till varandra som man gjorde på 70-talet. Ändå har ingenting hänt.

Här har den här regeringen nu tagit ett stort kliv. Skulle vi, vilket jag hoppas, kunna reda ut det här och ta några kliv i moderniserande syfte skulle vi skapa väldigt mycket mer resurser. Vi är på god väg att klara det. Det är min ambition, faktiskt, att vi ska hantera det här på ett riktigt sätt.

Sedan är jag väldigt glad över att vi får idéer om olika saker som kan göra verksamheten bättre.

Jag sade tidigare att jag inte har någonting emot att vi arbetar mer med kameror i en del sammanhang. Det kan vara bra. Halvvägshus är också en väldigt bra verksamhet. Det som var problemet från början var att vi hade lite svårt att fylla dem, av någon outgrundlig anledning. Det har vänt, och det fungerar väl. Det är väl möjligt att det behövs flera sådana framöver.

Jag tror dock inte att det är en lösning att tro att man genom halvvägshus mycket snabbt skulle spara de resurser som krävs för att fylla igen de brister som finns i Kriminalvårdens budget beroende på att det är ett stort behov av nyinvesteringar. En hel del beslut om nybyggen och annat som den förra regeringen fattade fanns det inga pengar till. Vi behöver de platserna. Vi kommer att behöva jobba med den investeringsplanen ordentligt. Men det är sådant som får återkomma i budgetsammanhang.

Halvvägshus tror jag att jag och Thomas Bodström kan bli överens om att vi vill se mer av. Det ska vi jobba med. Däremot förstår jag inte riktigt hur man ska kunna komma överens med Vänsterpartiet och Miljöpartiet om halvtidsfrigivning. Det är naturligtvis den största ekonomiska potentialen.

Det var till och med en debattartikel i somras av ordföranden i förtroenderådet för de intagna som tyckte att man skulle släppa ut så många som möjligt, för det var en väldig besparing. Det är helt sant. Min syn-

punkt på den debattartikeln och den idén är att det är bättre att komma överens om att bedriva en verksamhet som gör att man inte upprepar sin kriminalitet. Då sparar vi också väldigt mycket resurser. Vi behöver inte stamkunder i kriminalvården.

Anf. 19 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Beatrice Ask, du hamnar ofta lite retroaktivt i oppositionspolitik. Låt andra utvärdera dig och mig och låt oss ta oss tid till vad vi kan göra framöver. Jag fortsätter med förslagen.

Det handlar om en myndighet i stället för 21. Det har du hört att jag har drivit under hela den här mandatperioden. Här kräver jag inte ens att det genomförs, för jag har gett upp hoppet om att vi ska genomföra det den här mandatperioden. Men jag kräver att vi i alla fall sätter i gång en utredning. Det kan inte vara så svårt att göra det när det dessutom finns en klar och tydlig majoritet i riksdagen.

Slå ihop Statens kriminaltekniska laboratorium och Rättsmedicinalverket! En utredning ligger sedan den förra mandatperioden. Den blev klar i slutet av den förra mandatperioden. Det är bara att slå ihop de sakerna. Visst, det kommer att gnisslas lite, men det gör det alltid när man genomför sådana reformer. Nu är det mycket arbete som genomförs dubbelt och helt i onödan.

Vi har infört prövningstillstånd när det gäller bötesmål för den som döms. Varför inte gå vidare i nästa steg och införa prövningstillstånd för åklagare när det gäller överklagande i bötesmål? Det ger inte bara ekonomiska vinster utan är också en rättvisereform genom att det blir lika för båda.

Sakframställan är i dag muntlig och sker vid huvudförhandlingen. Varför inte skicka i väg ett sammandrag i civilmål i förväg? Då vinner man massor av tid. Det vet jag inte minst som advokat.

Vid huvudförhandling i tvistemål är det i praktiken så att det ska vara tre domare. Det räcker med en domare som huvudregel i stället för tre – det kan finnas undantag. I dag är det i praktiken på det sättet som det utformas. Då blir det som huvudregel.

Det är några av förslagen. Jag var med och genomförde 200 propositioner. Jag blev KU-anmäld av den borgerliga regeringen för att vi genomförde för mycket och för snabbt. Det är möjligt att det ligger lite i kritiken, men vi är inte färdiga med rättsväsendet. Det här är några av de förslag som vi hade velat gå vidare med men som tyvärr inte har genomförts under den här mandatperioden.

Det börjar bli lite bråttom. Vi har ingen aning om hur nästa års val blir, men den här mandatperioden går nu in på sitt sista år. Om Beatrice Ask ska kunna fullfölja det här gäller det att snabbt gripa tag i de åtgärder som kan göras.

Anf. 20 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag håller med om att vi ska diskutera framtiden. Vad jag däremot inte kan göra är att redovisa hur budgetpropositionen kommer att se ut. Det gör naturligtvis att min argumentation blir något begränsad.

Thomas Bodström redovisar nu en del tankar som Socialdemokraterna har. Vad gäller organisationen av polisen är min uppfattning i den frågan att vi behöver ha en effektiv organisation och att det finns mycket

som kan göras på den sidan. Å andra sidan är det länge sedan organisationsförändringar omedelbart ledde till några stora besparingar.

Vad det gäller frågan om SKL och Riksmedicinalverket fanns det en utredning. Det är helt riktigt. Vi har gått igenom den, men tyvärr visade det sig att det inte innebar tillräckligt många mervärden att göra en sådan sammanslagning utan snarare ett och annat problem.

Jag tror inte heller att man när det gäller organisationen där löser särskilt mycket, för om det är något som är alldeles uppenbart är det att behovet av Riksmedicinalverkets insatser och annat tekniskt stöd ökar i takt med att vetenskapen går framåt. Det är verksamheter som växer. Även om de budgetmässigt är ganska små till volymen är det en tillväxt där. Det är svårt att hävda att man kan göra det billigare, och det är oerhört viktigt att man ligger i framkant i de verksamheterna.

Det fanns en del andra förslag också från Thomas Bodström. Jag tycker att det är viktigt att analysera förslag. Vi har en ganska lång lista på vad som behöver göras framöver.

För att avsluta kan jag säga att vi har haft att ta itu med en del saker som har varit viktiga. Låt mig nämna att vi har lyft fram och tagit itu med den domstolsorganisation som inte hanterats tidigare. Vi har i stora delar genomfört en reformering av tingsrättsorganisationen, och vi är på god väg att genomföra förändringar i det övriga domstolsväsendet för att använda resurserna mer effektivt och göra verksamheten modernare.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2008/09:574 om lagring av trafikdata

Anf. 21 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Thomas Bodström har frågat mig när jag avser att lägga fram ett lagförslag om lagring av trafikdata.

Genomförandet i svensk rätt av Europaparlamentets och rådets direktiv om lagring av trafikdata för brottsbekämpning kräver avvägningar mellan behovet av en effektiv brottsbekämpning och skyddet för den enskildes integritet. Direktivet och det förslag till genomförande som har lämnats i ett utredningsbetänkande har varit föremål för noggranna överväganden i det avseendet. Det är min avsikt att regeringen ska lägga fram en proposition i höst.

Anf. 22 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! För att ge lite fakta när det gäller trafikdata är det till skillnad från till exempel buggning och annat inte något nytt. Lagring av trafikdata har vi haft i Sverige i princip sedan vi införde telefonen, och under flera decennier har polisen använt det.

Det har varit oerhört effektivt. Det är ett av de absolut viktigaste verktygen. Vid sidan av dna tror jag att det är det allra viktigaste.

När det gäller överenskommelsen handlade det inte om att införa något nytt. Det var för att kunna rädda det som polisen redan har. Till vår stora förvåning var Beatrice Ask och Moderaterna emot att Sverige

skulle ingå den överenskommelsen, men efter mycket om och men lyckades man genomföra den.

Det här är något som polisen är väldigt orolig för att förlora. Det kommer man att göra om det här inte genomförs successivt, därför att telebolagen övergår till att fakturera månatligen. Det är det som är hela problemet. Skulle de inte göra det skulle vi inte behöva genomföra någonting över huvud taget. Då skulle vi bara kunna fortsätta.

Det finns också en rättssäkerhetsproblematik i detta. Tidigare har det inte funnits någon tid för hur länge det ska lagras. Det har inte heller funnits någon reglering när det gäller kostnaderna.

Sju partier av sju gav telebolagen möjlighet att spara trafikdata så länge behovet fanns så sent som 2001. Det är intressant i den här debatten att komma ihåg det: Sju av sju partier tyckte att man får spara uppgifter om vilka personer som har varit i kontakt med varandra.

Det är mycket märkligt med Moderaternas inställning här. Jag tror att alla som har följt den här frågan har kunnat se hur Beatrice Ask har dragit på det. Det är något som antogs redan i mars 2006. Överenskommelsen var 2005, den som du var emot.

Direktiv ålade medlemsstaterna att genomföra direktivet senast den 15 september – hör nu – 2007. Den 18 maj tillsattes en utredning med förslag om hur det skulle kunna genomföras. Vi trodde att vi kanske inte skulle bli klara 2007, om vi hade fått fortsätta, men redan i november 2007 presenterades utredningen av Gudrun Antemar. Då går det inte att säga att man har för avsikt att lägga fram en proposition i höst. Polis och åklagare kräver att få svar på varför man har försenat det och varför man nu är anmäld för detta inom EU.

Då kommer vi till det som är det mest märkliga. Hade det funnits en konsekvens i din inställning, Beatrice Ask, att man är emot det här som gäller uppgifter där två personer har varit i kontakt med varandra hade man samtidigt varit emot FRA. Där handlar det om att avlyssna människor som dessutom många gånger är oskyldiga till brott. Då hade man kunnat förstå det. Men när man är för FRA handlar det om att man hör vad människor säger och att det inte finns någon tidsgräns på det sättet och inte samma grad av misstanke. Dessutom tar man emot trafikdata som inte handlar om vad personer säger utan bara handlar om att de har varit i kontakt med varandra.

Beatrice Ask är inte ensam om detta. Det är många borgerliga ledamöter här som säger många saker. Men sedan när det väl kommer till kritan röstar de ändå för FRA.

Jag undrar därför hur det kommer sig att man klarar att lägga fram förslaget om FRA och ha en sådan speed i fråga om det och kan acceptera avlyssning av vad människor säger till varandra och vad de skriver till varandra på mejl och så vidare när man inte kan rädda det som redan finns för polis och åklagare inom rimlig tid utan att bli anmäld. Hur kommer det sig att man kommer fram till denna obegripliga logik? Jag vore tacksam för svar på detta.

Anf. 23 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Det är inte alls obegripligt. Men jag har förstått att Thomas Bodström har svårt att skilja på dessa saker. När det gäller FRA

handlar det om skydd mot hot och så vidare som har en utrikesrelaterad anknytning.

När det gäller lagring av teledata var beskrivningen någorlunda korrekt, det vill säga att detta är information som har funnits länge och som är väldigt användbar i brottsbekämpande syfte. I den meningen är det inget nytt.

Men det som har varit är att polisen har haft möjlighet att ta till sig uppgifter som har funnits hos operatörerna och har kunnat tanka in den typen av information.

Det som den förra regeringen gjorde var att man på ett väldigt hafsigt sätt – jag kommer ihåg det mycket väl – slängde fram ett förslag för att ålägga dem att lagra mängder av information om alla människors telekommunikationer. I de första skedena kommer jag mycket väl ihåg att man inte heller då från regeringssidan kunde förstå att vi var bekymrade eftersom viss Internettrafik kom in i denna information. Det var alltså ganska knöligt, dåligt och illa förberett.

Jag vill dock säga att förslaget förbättrades under resans gång. När det så småningom landade i ett EU-direktiv var det tämligen anständigt. Men faktum kvarstår att det handlar om att ålägga en lagring av mängder av uppgifter om kreti och pletis trafik när det gäller telekommunikationer, och det är ändå en fråga som måste hanteras med respekt för integritet och på ett sådant sätt att man ändå går igenom det hela. Det är alltså en väldigt stor skillnad mellan det och att hålla koll på att vi inte har extrema terrorgrupper eller annat som hotar landets säkerhet.

Hur som haver finns det ett direktiv, och vi är skyldiga att införa delar av detta. Men vi har inte gjort det tillräckligt snabbt. Ett skäl till det är att utredningen som vi tillsatte för att se hur Sverige nu ska agera valde att inte dela upp det som gäller telefoni och helheten. Det gjorde att vi redan var försenade i fråga om det som skulle träda i kraft när det gäller telefoni. Det var redan den 15 september 2007. Sedan har det blivit ytterligare försenat därför att det i det här landet finns ett stort folkligt engagemang när det gäller integritetsfrågor. Jag har respekt för det. Jag har respekt för att vi måste diskutera vad som är rätt och rimligt och hur man gör avvägningen mellan integritetsaspekter och brottsbekämpning. Det har jag naturligtvis tyckt att man måste göra i alla dessa frågor. Det gäller även buggning och annat. Jag tror inte att man ska säga: Ni sade ja till detta, och nu säger ni nej till detta. Man måste naturligtvis se helheten och ha en viss logik i det hela.

Genom de förbättringar som skedde och det direktiv som är antaget måste vi införa regler i Sverige som rör lagring av teledata, och det är väl bra. Men vi måste se till att de uppfyller sådana villkor att människor känner sig trygga med det. Det innebär nämligen att vi ska tvinga företag att lagra information om människors teletrafik. Det har tidigare inte varit ett tvång för dem att lagra. Det finns också ekonomiska aspekter på detta som man givetvis ska reda ut.

Jag vet att vi är försenade och till och med stämda. Vi har gett svar om att vi räknar med att lägga fram en proposition i höst. Dock är vi inte ensamma. Det finns flera andra länder som har motsvarande omsorg när det gäller att se till att i sitt land lägga fram ett genomarbetat förslag om lagring av teledata.

Fru talman! Nu börjar du låta som mina barn, Beatrice Ask. När jag säger att de har gjort något dumt säger de: Det är inte bara jag som har gjort det här.

Jag tycker att det var ett väldigt dåligt sätt att försvara detta. Men jag tycker att det var ännu mer anmärkningsvärt att höra förklaringen om FRA. Ärligt talat har jag jobbat med detta i flera år, och jag vet precis vad det handlar om. Det handlar inte alls om bara terrorgrupper. Det handlar till och med om flyktingströmmar och valutaspekulationer men också om organiserad brottslighet. Då har vi alltså FRA som ska arbeta mot organiserad brottslighet. Vi har även datalagring för att arbeta mot organiserad brottslighet. Det är samma människor som vi talar om. Det framgår också att det även gäller människor som är i Sverige – svenskar. Det kan vara FRA. Det är precis samma människor. Det är bara två olika metoder.

Vi har alltså FRA där man avlyssnar människor. Man hör vad människor säger. Man hör orden och läser deras mejl. Där är det inga problem. Där kan man bara köra på. Men när det gäller trafikdata ska vi vara medvetna om att de visserligen är integritetskränkande, och rätten att lagra dem har funnits och används också i praktiken. I princip vartenda samtal i det här landet har lagrats. Att kunna fortsätta med dessa saker innebär trots allt att man inte hör vad människor säger utan bara att man får reda på att de har varit i kontakt med varandra.

Därför säger jag att det är en obegriplig logik att man tillåter, till exempel när det gäller att bekämpa organiserad brottslighet, det ena regelverket – att avlyssna människor. Där kan man köra på för fullt. Där är det inte några integritetsproblem över huvud taget, utan där är det bara att blåsa på. Där ska man kunna avlyssna oskyldiga människor och höra vad de säger. Men när det gäller det andra, nämligen polisens verktyg, då ska det ta så lång tid att vi till och med blir stämnda. Inte ens nu har vi ett förslag.

Jag trodde faktiskt att Beatrice Ask skulle kunna säga att ett förslag kommer i september eller i början av oktober, alltså lite mer än att man bara har avsikten att lägga fram en proposition. Vi vet att det finns stora problem när man säger på det sättet. Det är det som är så märkligt, och det är det som jag vill ha svar på. Vad är det egentligen som är problemet? Intellektuellt håller detta inte ihop över huvud taget. Det är en total intellektuell kollaps när det gäller dem som är för FRA. Jag säger att Beatrice Ask absolut inte är ensam. Det finns många borgerliga ledamöter här inne som gladeligen röstar ja när det gäller FRA men som är väldigt bekymrade i fråga om att ändra från ett år till sex månader när det gäller datalagring. Det är ingenting annat än en intellektuell kollaps av den enkla anledningen att man tillåter detta och sväljer kameler och silar mygg. Det som FRA håller på med är nämligen så oerhört mycket mer integritetskränkande jämfört med när polis och åklagare fortsätter sitt arbete med datalagring. Det är därför som detta inte hänger ihop. Det skulle finnas en logik om det handlar om människor som är mot både FRA och datalagring. Då förstår man absolut logiken i det. Då är man mot dessa saker och tycker att det inte är tillräckligt viktigt att bekämpa organiserad brottslighet, terrorism eller flyktingströmmar som man vill hålla koll på via FRA. Eller också tycker man inte att polisens och åkla-

gares arbete att bekämpa organiserad brottslighet via datalagring är tillräckligt för att uppväga det som ligger i den andra vågskålen, nämligen den personliga integriteten som det handlar om när uppgifter sparas när A har kontakt med B.

Men, som sagt, Beatrice Ask, du har faktiskt hela tiden varit för FRA och mot datalagring. Du försökte faktiskt själv stoppa detta personligen i slutet av 2005. Då hade det inte blivit någon överenskommelse över huvud taget i hela EU. Det hade varit en fullständig katastrof för svensk polis och åklagare, men inte minst för alla oskyldiga människor som skulle ha drabbats om vi inte hade fått denna överenskommelse. Då hade detta verkligen skjutits fram flera år.

Jag vill gärna ha ett svar på hur det kommer sig att ni kan vara för FRA samtidigt som ni har så förtvivlat svårt att genomföra någonting som faktiskt ligger färdigt att genomföra sedan ett par år tillbaka. Jag vore jättetacksam för ett svar på det.

Anf. 25 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag avstår från att betygsätta den intellektuella spänsten. Men det är ändå så att FRA inte ägnar sig åt brottsbekämpning utan åt insamling av underrättelser om utrikesbaserade händelser och skeenden. FRA får inte heller lagra information, medan lagring av teledata handlar om att lagra mängder av information om hur människor använder telefoner och annan telefoni i Sverige hela tiden. Det är faktiskt två lite skilda verksamheter när det gäller ändamål och annat.

Jag ifrågasätter inte att polisen har stor nytta av denna typ av uppgifter. Det har jag aldrig gjort. Däremot har jag sett den problematik som ligger i att ålägga privata företag att lagra mängder av information om enskilda människor och har tyckt att man måste fundera igenom det ganska noggrant och under vilka betingelser och på vilket sätt den får lagras och hanteras och så vidare.

Ja, men det finns ett förslag sedan länge. Hade ni kunnat stoppa det här inom EU hade det varit katastrof, heter det. Det tror jag inte alls! Det var en evinnerlig tur att EU kunde rätta till en del av de brister som de ursprungliga ihopkrafade anteckningarna från departementet – eller om det var från Thomas Bodström själv – visade på när vi första gången hörde om detta i justitieutskottet.

Faktum kvarstår: Vi har en skyldighet att genomföra en lagstiftning för att säkerställa att vi genomför direktivet. Polisen är angelägen om att få det; det har vi också naturligtvis fått klart för oss – det visste jag redan, men så är det. Det finns också invändningar mot utredningen.

Vi kommer att lägga fram en proposition i denna del. Jag har för avsikt att göra det under hösten. Det är det som efterfrågats i interpellationen. Mitt svar är alltså: Ja, det kommer en proposition. Den kommer att läggas fram och att reda ut hur Sverige ska förhålla sig till det här direktivet. Men det kommer att ske utifrån en bedömning där hänsyn tas både till brottsbekämpande myndigheters behov och nytta av att ha den här typen av information och till de integritetsaspekter som väldigt många ändå är bekymrade över.

Jag tror att det är viktigt att faktiskt ta den oro på allvar som en del känner och att arbeta igenom förslagen. Det var inte att på något sätt urskulda sig när jag sade att flera andra är försenade, utan jag ville bara

påpeka att det inte är helt ovanligt att det när man lägger ned mycket arbete på det här tar lite längre tid. Tyvärr har integritetsdebatten inte bara i Sverige utan också i EU på något sätt kommit lite sent. I det förra programmet, det så kallade Haagprogrammet – det flerårsprogram som man arbetat med inom EU – nämns knappt ordet ”integritet”. Där är det bara så att säga brottsbekämpningens intressen som går före.

I det program som vi nu arbetar med och som så här långt kallas för Stockholmsprogrammet – där vi har påverkat och påverkar en hel del – har integritetsaspekterna fått en helt annan roll. Man kan också se en förändring i de här frågorna ute i Europa. Vad jag velat försöka säga är att det också märks eftersom det är fler länder än Sverige som är förse- nade med att lägga fast nationella regler utifrån det direktiv som EU har beslutat om. Men det kommer, som sagt, en proposition i höst.

Anf. 26 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Ärligt talat blir man inte klokare av förklaringen, Bea- trice Ask. Du säger att FRA inte är operativt. Men det är väl sannerligen inte teleoperatörerna heller. Varken FRA eller teleoperatörerna är opera- tiva, utan de sparar data. Det man gör beträffande FRA är att man tankar ned data från oskyldiga människor och hör vad de säger. Sedan kan det där användas exempelvis i kampen mot organiserad brottslighet – i va- pensmuggling, för att ta ett konkret exempel.

Låt mig också säga att jag är *för* FRA. För att stoppa alla missför- stånd, om man nu tror att det var vi på Justitiedepartementet som låg bakom detta, kan jag säga att vi är *för* ett rättssäkert FRA. Det jag me- nade var hur man kan vara emot att det tar så lång tid och dessutom vara aktiv motståndare som du, Beatrice Ask, i flera år varit mot trafikdatala- gen när man är *för* FRA? Likhetererna är ju så stora.

FRA är en civil myndighet. De sparar, tankar ned, data som används bland annat i kampen mot organiserad brottslighet. Sedan är det andra, till exempel Säkerhetspolisen, som utför arbetet; det är en sak. En annan är att det är teleoperatörerna som sparar, men inte vad människor säger utan att de har varit i kontakt med varandra. Det är inte heller Säkerhets- polisen som utför det operativa arbetet.

Jag ska i alla fall avsluta debatten med att säga att det faktiskt är första gången som jag hör ett löfte om att det här ska genomföras under denna mandatperiod. Det tycker jag är positivt. Det tar jag till intäkt för att vi har kommit ett litet steg på vägen. Därför ska jag avsluta med att ändå ge en eloge. Jag vet att det här har varit väldigt svårt och att du har varit motståndare till det. Men om du genomför detta under den här man- datperioden – även om det kommer till våren – tycker jag att det är värt det arbetet och de debatter och diskussioner som vi har haft. Tack för den här debatten!

Anf. 27 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Efter det erkännandet känns det nästan som att man inte ska säga någonting mer. Men låt mig säga så här: Om Thomas Bodström vill diskutera innehållet och betydelsen av FRA är det väl lämpligt att han diskuterar det med försvarsministern.

Det är ganska stora skillnader mellan FRA och lagring av teledata, även om båda frågorna berör också integritetsaspekter. Alliansregeringen

har ägnat betydande kraft åt att försöka ta hänsyn till den typen av aspekter.

På mitt ansvarsområde ligger lagring av teledata innebärande att vi ålägger privata företag att lagra information som de annars inte skulle lagra om enskilda människors teletrafik så att polisen kan tanka in det. Det är klart att man måste fundera igenom hur länge de ska lagra det, hur mycket, på vilka villkor det ska få användas och så vidare. Jag tycker att det är ganska självklart. Det rör då förhållanden och brottsbekämpning i Sverige.

De beslut som fattats när det gäller FRA handlar om att FRA är ett verktyg för att få underrättelser om utrikesförhållanden och hot mot Sverige. Såvitt jag kan förstå måste man förstöra information som tagits upp mellan två svenskar och så vidare därför att det krävs så att säga den här utrikesförankringen för att man ska få hantera det hela.

Men frågan gällde, som sagt, om det kommer ett förslag om lagring av teledata. Mitt svar är ja. Jag planerar att lägga fram en proposition. Det är ju vad vi har svarat med anledning av den stämning som finns. Jag hoppas att det blir ett förslag som många kan ställa sig bakom eftersom EU har bestämt att vi ska ha regler på det här området.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2008/09:575 om preskription

Anf. 28 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Thomas Bodström har frågat mig när jag avser att lämna förslag till riksdagen om att ta bort preskriptionen för allvarliga brott.

Jag är positiv till att avskaffa preskriptionen för vissa allvarliga brott, såsom mord. I dag är principen att alla brott preskriberas. Utredarens förslag innebär bland annat att preskriptionen avskaffas för vissa allvarliga brott. Ett flertal remissinstanser har varit positiva till en sådan förändring. Eftersom ett avskaffande av preskription för vissa brott innebär en principiell avvikelse från vad som gäller i dag förutsätter detta naturligtvis noggranna överväganden.

Min ambition är att presentera ett förslag till ändrade preskriptionsbestämmelser under hösten.

Anf. 29 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag kan bara uttala mig allmänt. Ibland får jag frågan: Vad är din huvudsakliga kritik mot din efterträdare? Jag brukar säga att den sällan gäller saker som hon gör därför att jag är väldigt tacksam för att så många saker har genomförts av det som utretts och förberetts av den socialdemokratiska regeringen. Det har varit väldigt roligt att kunna följa det under den här mandatperioden – det har faktiskt nästan känts som att vi har fortsatt när det gäller just kriminalpolitiken – och att se alla de idéer som jag var lite rädd inte skulle förverkligas.

Det som är min kritik och det som många andra också kritiserar dig för, Beatrice Ask, är att det går så långsamt. Saker och ting tar sådan tid.

Senast i går såg jag en artikel om att du borde skämmas, som någon skrev, därför att du låtit det dra ut på tiden när det gäller sms-lån.

Jag kan inte förstå att det ska ta så lång tid. Jag kan inte förstå att det ska vara så svårt att genomföra saker som är relativt enkla och för vilka det finns en så stor politisk majoritet. Det är bara att trycka på, bara att genomföra! Det fungerar ju så att det går över mandatperioden. Är man politiskt enig – det är ju samma tjänstemän som utreder det här – så gäller att som minister och regering trycka på.

I frågan om preskription borde det inte vara särskilt svårt. Det här är någonting som vi satt i gång och någonting som presenterades då. Det arbetet startade och pågick under förra mandatperioden och avslutades under denna mandatperiod. Det var alltså klart i januari 2007. Förslaget är att preskriptionen avskaffas helt för de allra allvarligaste brotten och att de föreslagna ändringarna kan träda i kraft den 1 juli 2008.

Därför undrar: Vad händer? Varför händer ingenting? Varför är det tvärstopp? Vi står här i augusti 2009 med en utredning som kom för två och ett halvt år sedan och där vi är helt överens, Beatrice Ask. Vi tycker där att det bara är att genomföra de här sakerna. I varje fall tidigare har flera sagt att de brott som redan är preskriberade naturligtvis inte kan tas upp. Men de brott som har begåtts och som inte är preskriberade kan naturligtvis omfattas av bestämmelsen.

Men nu börjar jag undra om det verkligen är på det sättet. Därför vill jag ställa frågan: Kommer borttagandet av preskription att gälla även begångna allvarliga brott? Nu menar jag inte de som redan har preskriberats, det vill säga de brott som har skett före den 20 augusti 1984. Där tror jag att vi är helt överens. Men kommer de brott som har begåtts därefter fram till dags datum att finnas med bland de brott som vi tar bort preskriptionen för? Det är min första fråga.

Jag har en andra fråga. Det talas hela tiden om ambition och avsikt, och det vet vi är en gardering för att man kanske inte alls kommer att genomföra de här sakerna. Då undrar jag: När kommer lagen att träda i kraft? Det blev inte den 1 juli 2008, som vi hade trott. Det blev inte den 1 juli 2009. Kommer det att bli den 1 juli 2010, eller när kommer det att ske?

Mina två frågor är: Kommer det här att gälla också brott som har begåtts men som ännu inte har preskriberats? Och när kommer lagen att träda i kraft? Det är två enkla, konkreta frågor.

Anf. 30 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Då är mitt enkla svar att jag inte tänker berätta om vare sig ikraftträdandet eller detaljerna i propositionen förrän den är klar.

Jag vänder mig naturligtvis mot beskrivningen att vi inte skulle göra någonting. Preskriptionsfrågan är principiellt oerhört viktig, därför att vi har haft en teknisk utveckling som innebär att man i dag kan lösa vissa brott som tidigare var omöjligt. Skälet till att man tidigare avskrev brott efter en viss tid var att man ansåg att när det har gått tillräckligt många år är alla spår kalla, att det inte går att göra något. Med ny teknik, dna och annat, finns det helt andra förutsättningar att reda ut det som var nästan omöjligt tidigare. Det gör att nuvarande regelverk kan ifrågasättas, och det var det som utredningen gick igenom och analyserade. Då bör man fundera över hur man ska göra.

Då kommer man till nästa princip, och det är klart att Thomas Bodström som är en erfaren och skolad jurist borde fundera något över den princip som har funnits, nämligen att lagar gäller framåt, att man inte inför lagstiftning retroaktivt och att det finns en problematik i detta.

Om man väljer att ändra preskriptionstider för sådant som redan har hänt, ändrar man en fundamentalt grundläggande princip i systemet. Det kan vara något som man ska ägna viss tankemöda åt att fundera över, för man kan hamna på ett sluttande plan, nämligen att man sedan också i andra frågor börjar ställa sig frågan: Men om nu det här är olagligt och det här hände tidigare, borde man då inte använda retroaktivitet här? Det finns anledning att fundera över det. Det finns ett antal sådana principiella frågor som är väldigt viktiga.

Det är också så att på straffrättens område har vi prioriterat en del andra frågor än de nog så besvärliga ärenden som riskerar att preskriberas, för det är naturligtvis en oerhörd smärta för både utredare, anhöriga och andra.

Vi har ändrat straffskalan för mord. Vi ärvde en situation där det normala straffet för mord skulle vara tio år. Det uppfattades som väldigt lite. Detta har vi arbetat igenom och tagit oss igenom, och riksdagen har faktiskt fattat beslut om en kraftig skärpning.

Vi har ägnat oss åt en kriminalisering av grooming, det vill säga när man söker kontakt för sexuella syften med barn på Internet. Jag tyckte att det var väldigt angeläget att skynda på det arbetet.

Vi har ändrat en del bestämmelser när det gäller straffreglerna och jobbar med ändrade straffregler för psykiskt störda lagöverträdare – någonting som vi väntade på väldigt länge.

Vi håller också på med skärpta straff för våldsbrott. Vi arbetar med en översyn av reglerna när det gäller människohandel, eftersom man tyvärr inte lyckas lagföra dessa hemska förövare som handlar med människor. Vi har en utredning om sexualbrotten och hur den nya lagstiftningen fungerar i praktiken. Jag ska kanske nämna sexköpsförbudet och en del annat.

Det är inte så att de som arbetar och är experter på det här området inte arbetar. Men frågan om brott som begicks för 10–15 år sedan fortsatt ska ligga för utredning har i någon mening kanske fått stå tillbaka lite. Jag tycker att den är viktig.

Till sist vill jag bara säga att det här med sms-lånen inte har tagit särskilt lång tid. Jag kan gärna i ett annat sammanhang redovisa saken i frågan. Bakgrunden är dock ett beslut som fattades 2004. Riksdagen fattade på den förra regeringens förslag ett beslut om att man inte skulle ha kreditprövning för den här typen av lån, vilket har lett till många problem. Jag har inte hafsat till en ändring av detta eftersom jag har tyckt att man bör ha en viss tilltro till den beredning som gjordes av det ärendet då. Möjligen hade man kunnat fundera över om det var så genomtänkt.

Anf. 31 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag tror att vi under den här mandatperioden har haft ungefär 60–80 interpellationer, och jag tror faktiskt, Beatrice Ask, inte att det varit en enda där du inte retroaktivt har hamnat i oppositionsrollen och sagt att det är Socialdemokraternas fel. Jag tror att människor är så oändligt trötta på att höra den här regeringen skylla på Socialdemokra-

terna. Framför allt blir det så att varje gång man blir pressad tar man till det, och det blir lite avslöjande. Vi diskuterar gärna de sakerna, och låt oss göra det i något sammanhang, men nu handlar det om vad som ska hända framöver. Och jag tror, som sagt, att det börjar bli väldigt tröttsamt att höra detta för många människor.

Låt mig också säga att jag sade att det genomförts flera saker. Ni genomför ju de saker som du själv nämnde, till exempel när det gäller gromning – jättebra! Vi påbörjade det och ni avslutar det. Jag sade att det är så många saker som tar en så oändligt lång tid, och det här är ett sådant exempel. Då säger du, Beatrice Ask, att här är det problem därför att här gäller det att undersöka om det ska gälla för brott som har begåtts men inte preskriberats. Du säger att här måste man fundera på de sakerna, att du inte kan ta ställning och så vidare, om jag uppfattade saken rätt, och att det gäller att man inte hamnar på det sluttande planet. Då vill jag påminna dig om att det här inte är något nytt. Det här har du redan röstat för.

När det gällde sexualbrotten utvidgade vi preskriptionstiden. Du har själv varit med och röstat för den principen, och det vill jag inte kritisera dig för. Det var mitt lagförslag, och vi var helt överens om det. Det är ingenting nytt på något sätt. Det har vi genomfört också i andra sammanhang. Det är inte så att detta inte skulle vara möjligt att genomföra juridiskt sett. Det är prövat tidigare, och det är prövat i utredningen. Det är ingenting som man måste sitta och fundera på. Och för din egen del, du som har tryckt på ja-knappen här i riksdagen för att vi ska utvidga preskriptionstiden för brott som redan har begåtts men inte preskriberats, kan det inte vara svårt.

Jag får väl modifiera min fråga och säga: Finns det något skäl att tro att du skulle ha ändrat dig sedan du röstade för de här sakerna i opposition när du nu har kommit i regeringsställning? Finns det någon skillnad på de brott som har begåtts när det handlar om preskription för mord? Det gick ju bra att utvidga preskriptionstiden för brott som kanske ändå inte gick så långt som mord, nämligen till exempel våldtäkt? Det finns ju fall där det är våldtäkt och mord. Då vore det väldigt konstigt om vi accepterade den saken när det gäller våldtäkt men inte när det gäller mord.

Som sagt: Finns det någon anledning att tro att du skulle ha ändrat dig, eller står du fast vid det som du tidigare har röstat för här i riksdagen? Det är min konkreta, enkla fråga.

Anf. 32 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! När det gäller retroaktiviteten som har genomförts på sexualbrottsområdet finns det en argumentation som jag tycker är central när det handlar om övergrepp mot barn. Barn i beroendeställning, som kan ha blivit våldtagna av släktingar eller andra, har inga förutsättningar att polisanmäla och driva sin linje, men kan senare i vuxen ålder våga tala om det och känna sig trygga nog att stå på egna ben. Det finns den typen av argumentation vad gäller en del brott att brottsoffret under en viss period inte på något sätt kan hantera sin rättsliga rätt. Då kan det finnas skäl att fundera över retroaktiviteten och förlänga den. Jag tycker att det är rimligt.

I en av de tidigare interpellationsdebatterna hade vi en diskussion om att utredningar tar tid, att resurserna inte räcker till och så vidare.

Om alla typer av brott aldrig skulle preskriberas skulle vi till slut kanske ägna huvuddelen av vår tid åt ärenden som var mycket gamla eftersom en del är svårlösta. Då skulle pärmarna bli fler och fler och högarna högre och högre.

Då måste man fundera på en avgränsning och sätta en gräns, och den har varit mycket strikt. Det gjordes undantag när det gäller en del av sexualbrotten; det är riktigt. Det fanns skäl för det.

Vad jag säger i dag är att man ska fundera noga innan man bestämmer sig i preskriptionsfrågan. Annars kan vi få många typer av brott, kanske till exempel grov misshandel, där vi ska ta bort preskriptionstiden. Det får konsekvenser.

Jag är däremot inte beredd att ge besked om vad propositionen kommer att innehålla. Det är av respekt för de andra partierna i regeringen som också vill ha synpunkter på detta. Vi presenterar våra förslag när de är färdiga, inte innan dess.

Jag har inte några som helst svårigheter att ha uppfattningar. I huvuddelen av de ärenden det gäller har jag precis samma grundläggande inställning i dag som jag hade tidigare som riksdagsledamot. Jag har dock respekt för dem jag regerar tillsammans med och ser till att rutinerna hålls och att vi arbetar med det.

Jag uppfattar att det finns en fundamental skillnad mellan oss. Jag anser att när man bereder ärenden som rör lagstiftning, som riksdagen ska ta ställning till, får man göra det ordentligt.

Jag vill inte lägga fram förslag som lagstiftningen om kreditprövning av kortfristiga lån som visade sig vara icke hållbar redan efter ett par år. På regeringens förslag bestämde man 2004 att det inte skulle göras någon prövning om man ville ta sms-lån. Vad har konsekvenserna blivit av det?

Det får ta lite tid att analysera vad som har hänt och varför det gick så fel så att vi kan lägga fram ett substantiellt förslag. När det gäller preskriptionsfrågan är det rimligt.

Jag är dock för att vi tar intryck av den tekniska utvecklingen och möjligheten att reda upp exempelvis mord betydligt senare i dag än vad som var fallet för 20–30 år sedan. Det måste få konsekvenser. Vi lägger fram vårt förslag under hösten.

Anf. 33 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag blev inte klokare av detta. Jag tror att Beatrice Ask har glömt bort att hon röstade för detta, för det lät som en bortförklaring.

Det kan inte vara så att det är helt okej med längre preskriptionstid om man våldtar ett barn men inte om man våldtar ett barn och sedan dödar det. Då tjänar man ju på att döda det barn man har våldtagit. Det kan väl ändå inte vara meningen?

Därför ställer jag den enkla frågan: Vad tycker du, Beatrice Ask? Tycker du att det ska vara samma princip?

Jag har full förståelse för att ni är fyra partier och att inte allt kan vara precis som Moderaterna vill – även om det allra mesta blir som Moderaterna vill. Jag tror dock att många tycker att det är intressant att höra vad justitieministern tycker i denna fråga eller i den fråga som varit aktuell i flera dagar om en åklagares uttalanden. Där har alla uttalat sig utom den man kanske mest önskar skulle uttala sig. Jag avser inte frågan om åkla-

garen ska avgå eller inte utan hur man ser på den typ av lagstiftning som diskuteras.

Vad gäller preskriptionstiden är det enkelt. Frågan är: Fullföljer man det resonemang som har prövats flera gånger eller inte? Du måste inte redogöra för det slutliga ställningstagandet, utan jag vill höra vad du tycker, Beatrice Ask. Det är viktigt. Vi kanske är helt överens, vilket är bra. Det är vi i många frågor. Då kan vi jobba tillsammans.

Det som dock händer nu är att mord efter mord preskriberas. Den 18 oktober 1984 i Tenstagången i Tensta mördades en man när han transporterade en dagskassa. Det kommer att preskriberas helt i onödan. Den 13 december 1984 skedde ett mord på Majstångsgatan i Göteborg. Det kommer att preskriberas. Den 17 december hittades en man mördad på Stenaterminalen, Masthuggskajen i Göteborg. Det kommer att preskriberas. För att inte tala om da Costa-fallet som helt onödigt preskriberades i våras. Alla dessa brott skulle inte preskriberas om ändringen trätt i kraft den 1 juli 2008.

Min fråga är: Vad tycker du, Beatrice Ask?

Anf. 34 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag har redan tidigare påpekat att jag anser att man ska avskaffa preskriptionen för mord. Det är viktigt.

Det sker ungefär hundra brott med dödligt våld per år i Sverige; det varierar något. Man klarar upp 80–85 procent någorlunda snabbt. Sedan sjunker uppklaringen fort. Ett tiotal brott med dödligt våld preskriberas varje år, vilket naturligtvis är förfärligt.

De flesta brott med dödligt våld som klaras upp klaras upp inom en månad. Ofta har förövarna något slags relation till offren. Sannolikheten för uppklaring sjunker snabbt över tiden. Särskilt svårt är det med organiserad brottslighet och annat. Där kan procenten för uppklarade brott ibland vara svår att pressa ned.

Vi har en snabb utveckling när det gäller tekniska möjligheter. Vi ska ta intryck av det. Det är viktigt att klara upp dessa hemska brott. Vi måste absolut försöka bli bättre på det.

Jag anser att preskriptionstiden ska avskaffas. Vi kommer att lägga fram förslag på det. Det är mitt besked i dag.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2008/09:576 om polisutbildning

Anf. 35 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Thomas Bodström har frågat mig när jag avser att lägga fram ett förslag om en ny polisutbildning.

En särskild utredare har på uppdrag av regeringen lämnat förslag till hur den nuvarande polisutbildningen bör reformeras. I betänkandet *Framtidens polisutbildning* föreslår utredaren bland annat att dagens grundutbildning till polis bör ersättas med en högskoleutbildning och anordnas av universitet och högskolor.

Att reformera polisutbildningen kräver naturligtvis noggranna överväganden. Utredarens förslag tillsammans med de remissyttranden som har inkommit är viktiga underlag i den beredningsprocess som pågår inom Regeringskansliet. Regeringens ambition är att under mandatperioden lämna besked om en reformerad polisutbildning.

Avslutningsvis vill jag poängtera att polisutbildningen hela tiden förändras för att möta omgivningens förväntningar och krav. Innehållet i utbildningen utvecklas och anpassas inom ramen för respektive ämne. Möjligheten att läsa grundutbildningen till polis på distans och uppdragsutbildningarna vid universiteten i Umeå och Växjö har bidragit till en sådan förnyelse.

Anf. 36 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Man kanske kan urskilja ett mönster i att jag kräver besked. Det här går tillbaka till förra mandatperioden. Beatrice Ask och jag hade diskussioner om detta redan 2006. Då gjorde hon ett uttalande som Polisförbundet fortfarande talar om, nämligen att akademisk utbildning inte var nödvändigt och inte behövdes. Det tonades ned sedan, ska jag säga. Det var dock ganska avslöjande för vad du, Beatrice Ask, tyckte i frågan.

Sedan blev det val. Då pågick en utredning av Agneta Stark. Också här handlade det om en utredning som påbörjades under förra mandatperioden. Den skulle vara klar den 31 januari 2007. Utredningen fick inte göras färdig. I december 2006 sade man att den var för dålig. Det var konstigt eftersom den inte var färdig, men det sade man i alla fall. Redan då fanns misstankar om att man inte ville införa en akademisk utbildning. För att vinna tid sade man att utredningen var för dålig och tillsatte en annan. Man lät nuvarande Säpochefen Anders Danielsson göra en utredning, SOU 2007:39.

Beatrice Ask och jag har haft dessa diskussioner en gång i halvåret ungefär, för jag undrar vad som händer. Man kunde följa logiken i att om man tyckte den första var dålig så kom det en andra. Den har dock varit klar ganska länge. De tidigare svar jag har fått har varit precis likadana: Vi funderar, vi bereder, vi utreder.

Det håller inte att säga så vecka efter vecka, månad efter månad, år efter år.

Om vi krävde besked om den enkla principiella frågan som vi hade tidigare om man var för eller emot att preskribera och inte fick något klart svar på vad som gällde med brott som hade begåtts vill jag i alla fall nu ställa frågan: Vad tycker *du* om en akademiserad utbildning?

Jag vet också att det här kan ha budgetkonsekvenser, att det kan vara andra partier som säger nej – fast de är i och för sig för det här – och att man kanske inte kan genomföra det därför att Finanserna säger nej eller att partiledarna säger nej. Men det intressanta för mig och många andra är: Vad tycker du om det förslag som har lagts fram av Anders Danielsson?

Jag vet också att det finns många andra sidofrågor, nämligen hur man ska se på vissa delar av utbildningen, att man kan se på orterna och så vidare. Men det intressanta är: Anser du att polisutbildningen ska vara en akademisk utbildning eller inte?

Jag vill inte gärna höra en massa andra svar om andra saker, utan den enkla frågan är: Anser du att utbildningen ska vara akademisk eller inte?

Jag kräver dig inte på svar, eftersom du antagligen inte kan ge det, på om det ska genomföras eller inte, därför att det är inte du som äger frågan. Det förstår jag också, därför att det kan vara Utbildningsdepartementet och Finansdepartementet.

Men vad du själv tycker, det kan ingen ta ifrån dig. Anser *du* att polisutbildningen ska vara akademisk eller inte? Det vore väldigt värdefullt att få veta, för då kan vi också i denna fråga samarbeta för att kunna se om vi kan hitta en gemensam lösning. Jag tror att det skulle finnas en styrka i att vi har en gemensam uppfattning. Men då måste jag ju helt enkelt få reda på: Vad är det du tycker? Ska utbildningen vara akademisk eller ska den inte vara akademisk? Det är inte en fråga om det bereds eller inte, utan det är fråga om vad *du* anser. Det här har vi diskuterat i fyra år nu, så nu måste du faktiskt ha en egen uppfattning. Det tror jag att alla tycker att man har rätt att begära.

Anf. 37 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Först vill jag bara ställa frågan i största allmänhet: Vem är det egentligen som pratar om dåtid och inte om framtid?

Jag vill också säga att Agneta Starks utredning inte var dålig. Det var inte skälet till att vi avslutade den, utan direktiven till den utredningen var dåliga för de var lika digitala som Thomas Bodström är i debatten i dag. Ska det vara akademiskt eller ska det inte vara akademiskt? Ingenting i övrigt! Ingenting om innehållet, utvecklingen, vad poliser behöver kunna, vad det kostar eller någonting. Det fanns ingen bredd, inget djup och inget tänk. Det är alldeles riktigt att Anders Danielsson fick ett uppdrag av oss och har gjort en utredning om den framtida polisutbildningen som har remissbehandlats.

Det finns ett antal synpunkter på den utredningen som vi arbetar med. En övertygande majoritet tillstyrker stora delar av förslagen, men några tycker att man i stället borde ha en sektorhögskola. Ett flertal betonar möjligheten att polisen ute i landet skulle ha större inflytande över utbildningarna. Flera remissinstanser anser att den verksamhetsförlagda utbildningen ställer väldigt stora krav och är bekymrade över hur det ska hanteras. Flera avstyrker förslaget att studenterna under den verksamhetsförlagda utbildningen inte ska ha polismans ställning i något avseende. Några är tveksamma till förslaget att ta bort några av de krav som man i dag har för antagning. Flera instanser anser att det är olämpligt och resursslöseri för den enskilde och för samhället att låta fler utbildas till poliser än vad man anställer. Anders Danielsson vill ju bryta upp den koppling som man har i dag.

Anders Danielssons utredning slaktar en del heliga kor när det gäller polisutbildningen, och det finns många synpunkter på det. Där är vi inte färdiga, och det kräver ett arbete för att analysera detta. Vi kommer att vara tvungna att ge besked om det, och jag tycker att det är viktigt att det kommer besked om polisutbildningen, men så digital är inte frågan att det handlar om ifall det ska vara akademiskt eller inte akademiskt. Jag sitter inte fast i en debatt som vi hade för fyra år sedan. Tvärtom har vi fördjupat den här diskussionen, och under resans gång, vilket jag kortfattat försökte säga i mitt svar, har polisutbildningen naturligtvis inte sett likadan ut som den gjorde under Bodströms tid, för det vore ju förskräckligt. Hela tiden utvecklas den i takt med den tekniska utvecklingen, i takt

med brottsutvecklingen och i takt med att de olika utbildningsinstitutionerna upptäcker att man kan göra saker bättre. Och det är bra.

Sedan finns det en aspekt till som jag gärna vill nämna men som inte har varit och inte är huvudskalet till att vi inte har lagt fram ett förslag än, och det är att ska man genomföra en stor utbildningsförändring – jag har ändå sysslat med utbildningsfrågor i 25 år, vilket är fruktansvärt länge – är det dummaste man kan göra att genomföra en enorm reformering av en utbildning utan att ha ordentligt med resurser, för det brukar straffa sig. När man gör en omläggning av en viktig utbildning ska man se till att det finns olja i maskineriet så att det också kan göras på ett kvalitativt bra sätt. Annars får man en dålig start, och den typen av dålig start riskerar att följa med under lång tid. Men huvudskalet till att den här regeringen gjorde en kompletterande och ny utredning om polisutbildningen var att direktiven var för dåliga. De var digitala, och Thomas Bodström har uppenbarligen inte rört sig en meter från den uppfattningen. Man ska vara glad över att poliser ändå får en utbildning som har djup och kvalitet i dag, och de ska definitivt ha det i framtiden därför att polisyrket förändras och utvecklas ständigt, och då kräver det att vi faktiskt tillhandahåller en riktigt bra polisutbildning.

Vi kommer att ge besked om hur vi ska hantera polisutbildningsfrågan, naturligtvis under den här mandatperioden, men jag har inte besked att ge i dag.

Anf. 38 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag ställde en enda fråga. Jag tror att nästan alla tycker att man kan kräva ett svar av en justitieminister på frågan: Vad anser du om frågan som har diskuterats så länge, nämligen om polisutbildningen ska vara akademisk eller inte? I sin centrala del är den ju akademisk. Vi har akademisk utbildning. Juristutbildningen är digital, därför att den är det om man nu frågar om den är akademisk eller inte. Sedan har också juristutbildningen förändrats väldigt mycket med mer praktiska inslag och så vidare. Det är en akademisk utbildning.

Sedan har vi till exempel utbildningen inom kriminalvården. Det kan vi diskutera senare om vi nu genomför det här med polisen. Det är inte en akademisk utbildning. Det är också en digital fråga.

Jag frågade inte den här gången – jag har gjort det tidigare, men jag har inte frågat den här gången – när ett svar kommer, för jag har nästan gett upp den frågan. Jag har frågat det i fyra år, och nog kan man säga att vi sitter fast i den här diskussionen. Jag frågade helt enkelt: Vad tycker du? Vad anser du om den här frågan?

Jag sade just att det naturligtvis finns en massa sidofrågor. Det är klart att det gör! Men det centrala i den här interpellationen är om det ska vara en akademisk utbildning eller inte.

Ibland tror jag när jag har interpellationsdebatter med dig att du försöker att få de fyra minuterna att gå, för du pratar om allt annat än just det som man frågar om. Poängen med en interpellation är att man ställer en fråga för att få ett svar, och det är offentligt, det antecknas, det sparas och det blir ihågkommet, för det är nämligen ett organ för kontroll av regeringen. Därför ställer jag den enkla frågan om vad Sveriges justitieminister tycker om en fråga som är så central för så många poliser och

alla de unga män och kvinnor som nu funderar på om de ska bli poliser eller inte. Jag påstår inte att det är den enda frågan som de funderar på. Det är klart att det är mycket annat också, och det är klart att det finns många sidofrågor, men det är *en* viktig fråga. Och det var just därför jag ställde den här interpellationen. Därför upprepar jag nu frågan. Jag skulle kunna säga många saker om varför jag anser att den ska vara akademisk, men bara för att det inte ska kunna vara något tvivel om min fråga är den följande: Vad anser du? Ska utbildningen vara akademisk eller inte?

Jag vill inte höra några svar om att Agneta Starks utredning var si eller att direktiven var så. Min enkla fråga är: Vad anser du? Ska utbildningen vara akademisk eller inte?

Jag kräver inte att du ska kunna ge besked om att det genomförs, för det är inte du som beslutar om det utan det är helt andra krafter, men jag kommer att ha full respekt för dig om du anser att den bör vara akademisk men att den inte kommer att bli det för att det kan vara andra som bestämmer. Men det kan inte vara så svårt att svara på den enkla frågan: Vad tycker du om det här? Ska det vara en akademisk utbildning eller inte?

Du skulle kunna svara på två sekunder. Ja eller nej? Nu har jag ställt frågan, och den kan inte gärna missuppfattas. Varsågod att ge besked, tack!

Anf. 39 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Ibland undrar jag om Thomas Bodström själv har skrivit eller läst den interpellation som är ställd, därför att den fråga som ställs till mig som justitieminister är: När avser justitieministern att lägga fram ett förslag?

Den frågan har jag besvarat, men den vill inte Thomas Bodström nu diskutera. Han har en helt annan fråga, nämligen: Vad tycker personen Beatrice Ask i den här frågan?

Jag är inte här i egenskap av privatpersonen Beatrice Ask. Jag är representant för Sveriges regering och jag är landets justitieminister, och jag kan inte rycka loss en delfråga i en proposition som ska komma i framtiden därför att jag tycker så. Det är väl ändå så i den här kammaren att när man formellt ställer en fråga till ett statsråd är det den frågan som ska besvaras. Det borde finnas något slags intresse av att hålla sig till det ämnet, och ämnet är då: När avser regeringen att lägga fram ett förslag om en ny polisutbildning?

Då har jag berättat att vi kommer att ge besked om polisutbildningen under den här mandatperioden, eller hur det nu formulerades i svaret – jag tog tyvärr inte med det papperet hit till talarstolen. Det beskedet är viktigt.

Jag har många privata uppfattningar, men jag tycker ändå att det är viktigt ibland att i diskussionen hålla sig någorlunda formell. Jag har försökt ge en beskrivning av hur regeringen har hanterat frågan om polisutbildning, som är oerhört central. Jag har också varit noga med att påpeka att den förändring som alliansregeringen gjorde utgick ifrån att vi ansåg att det krävdes en mer fördjupad, bredare analys av vad man bör kunna efter att ha gått polisutbildningen för att kunna vara verksam i brottsbekämpningen som polis under de kommande 20–25 åren. Då är

inte frågan bara: Är utbildningen akademisk eller inte akademisk? Väldigt mycket kvalificerad utbildning i det här landet är akademisk, och det är inte polisutbildningen i dag.

Vi har också fått ett svar i en utredning som det finns synpunkter på. Jag har försökt redovisa att det finns väldigt många synpunkter på viktiga delar, till exempel detta att poliser inte ska ha några befogenheter under utbildningstiden eller att man vill avskaffa det som har gällt hittills, nämligen att om man går polisutbildningen får man också jobb som polis. Det är en väldigt stor förändring. Detsamma gäller att man också frikopplar olika delar av utbildningen till att inte vara sammanhållna med den, vilket jag tror är en bra och modern idé eftersom man då kan läsa med lite olika inriktning. Polis är verkligen inte ett och samma yrke. Det finns otroligt mycket bra i den här utredningen att ta vara på, men också synpunkter som måste läggas ordentlig vikt vid.

Jag tror att en utbildning som ska hålla i kanske 10–15 år måste bygga på en ordentlig beredning. Det säger jag inte för att smita ifrån något svar. Det är inget jäså-svar. Det handlar inte om vad Beatrice Ask tycker, om det ska vara så eller så. Det är just det här som har gjort att vi inte har kunnat hantera frågan: Ni vill inte utreda detaljer, och då sitter man ju där. Då händer inget.

Däremot är det viktigt att det vi har gjort är att se till att polisutbildningen har hållit hög kvalitet och har utvecklats hela tiden så att man verkligen har klarat den anspänning som det innebär att just nu utbilda fler poliser än någonsin tidigare så att vi ska kunna åstadkomma de 20 000 poliserna under den här mandatperioden. Det tycker jag är oerhört viktigt.

Anf. 40 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Den här diskussionen har pågått i fyra år. Och jag ställer frågan om igen, och jag kommer att ställa den igen, och jag kommer att få ställa en ny interpellation i nästa vecka, för jag får inget svar.

Jag ställde frågan: När avser justitieministern att lägga fram ett förslag om en ny polisutbildning? Grunden är denna utredning om akademisk utbildning. Sedan har jag ställt en följdfråga, nämligen om vad du, Beatrice Ask, anser om utbildningen ska vara akademisk eller inte. Vi måste väl alla vara överens om att det hör till den här interpellationen, därför att annars kan vi inte ha någon debatt över huvud taget.

Jag ställde en vanlig, enkel fråga. Den första frågan gällde om man skulle lägga fram förslag om en ny polisutbildning. Då var svaret: "Regeringens ambition är att under mandatperioden lämna besked om en reformerad polisutbildning." Det är goddag yxskaft.

Men jag kan någonstans ändå förstå att man inte kan säga säkert från regeringen eftersom man inte bestämmer det själv som minister. Därför byggde jag på med den här enkla följdfrågan.

Det är jätteviktigt vad du tycker. Det är inte alls så att det är ointressant eller något sådant. Du har ju en massa åsikter om andra saker. Då undrar man, helt enkelt. Du måste ju ha funderat på det här under de fyra år som vi har haft den här diskussionen. Du måste ju ibland ha tyckt: Det är en bra idé! Eller: Nej, det är ingen bra idé alls, det där!

Man kan tycka att fördelarna överväger eller att nackdelarna gör det. Men du måste ju tycka någonting – själv! Vi kan ju inte ha en justitieminister som inte tycker någonting i en fråga som så många poliser anser är så viktig. Det är därför jag ställer denna enkla fråga.

Jag ska försöka göra det lite enklare för att komma tillbaka till de svar jag fått. När man frågar dig någonting är svaret att det är en avsikt, en ambition, en avsikt och en ambition. Därför ställer jag en avslutande fråga. Har du en avsikt eller en ambition att genomföra en akademisk utbildning? Har du en avsikt eller en ambition att tycka att det är bra med en akademisk utbildning? Det måste du väl ändå kunna svara på, Beatrice Ask? Det är ju så oerhört enkelt att du bör kunna ge ett ja eller ett nej. Det kan inte vara svårt. Vad tycker du? Jag kräver inga andra svar än det, och jag tror att det blir jätteintressant att höra svaret.

Tack för den här debatten!

Anf. 41 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Tack för den här debatten! Jag har för avsikt att lägga fram förslag och redovisa hur vi ska hantera en reformerad polisutbildning. Jag anser dessutom att det är absolut självklart att även poliser ska ha akademiska poäng för akademisk utbildning. Jag är också väldigt nöjd med de utbildningar som vi har i Växjö och Umeå, som ju bedrivs på universiteten där och som fungerar alldeles utmärkt.

Jag tycker att stora delar av Anders Danielssons utredning har poänger, många poänger, men remissinstanserna har ställt ett antal frågor som jag rimligen också måste svara på – dock inte i riksdagens talarstol än.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2008/09:570 om ökade möjligheter för lågutbildade att ta sig ur arbetslöshet genom studier

Anf. 42 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Louise Malmström har frågat mig om jag är beredd att medverka till att möjligheterna för lågutbildade att, till exempel inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin, ta sig ur arbetslöshet genom studier ökar.

Jag vill börja med att betona att goda möjligheter till utbildning är viktigt. Människor ska kunna förnya och fördjupa sina kunskaper så att de står bättre rustade på arbetsmarknaden. Utbildning bör dock främst ske inom det offentliga utbildningsväsendet.

Det pågår ett omfattande reformarbete som berör alla delar av utbildningssystemet. Det är regeringens ambition att utbildningsutbudet bättre ska svara mot behoven på arbetsmarknaden. Därför har det offentliga utbildningsväsendet redan tillförts ytterligare resurser. Detta innebär fler platser i yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning, yrkesvux, och i eftergymnasial yrkesutbildning inom yrkeshögskolan. Under 2009 och 2010 ges arbetslösa över 25 år dessutom möjlighet att få studiemedel med den högre bidragsnivån vid studier inom yrkesvux.

Som ett komplement till det offentliga utbildningsväsendet finns arbetsmarknadspolitikerna med ett antal program som syftar till att arbetslösa ska stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin finns i dag redan möjligheter till arbetsmarknadsutbildning. Utifrån de sökandes individuella behov bedömer Arbetsförmedlingen hur stor andel som ska erbjudas arbetsmarknadsutbildning. Mot bakgrund av dessa satsningar anser jag att det finns goda möjligheter för arbetslösa att utbilda sig.

Anf. 43 LOUISE MALMSTRÖM (s):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka arbetsmarknadsministern för svaret på min interpellation. Jag vill också redan inledningsvis deklarerat min pragmatiska hållning i den här debatten. Jag tror och hoppas verkligen på en samsyn för att lösa upp situationen för just den här gruppen arbetslösa och lågutbildade, som min interpellation fokuserar på.

Skälet till att jag gör det är inte bara de vänliga svar som vi har fått till Norrköpings kommun när vi har skrivit till arbetsmarknadsministern, där han visar stor förståelse för vårt dilemma, även om han inte är beredd att ändra på reglerna för utbetalning av aktivitetsersättning.

Vi har också en gemensam erfarenhet, arbetsmarknadsministern och jag. Vi har nämligen ett gemensamt möte i bagaget. För ett par år sedan var vi båda två på Marieborgs folkhögskola i Norrköping. Flera av eleverna där klarade sin försörjning genom det rekryteringsbidrag som fanns då, och de var oroliga för att de skulle tvingas avbryta sin utbildning när regeringen hade aviserat att det skulle bort.

Då lovade faktiskt arbetsmarknadsministern att han skulle titta på ett nytt stöd för just den här gruppen. Han förklarade att han inte gillade rekryteringsstödet eftersom han inte tyckte att det hade fungerat riktigt som det var tänkt, men att det ändå i framtiden skulle komma att finnas ett stöd som gjorde att gruppen långtidsarbetslösa och lågutbildade skulle få ekonomisk hjälp när de kämpade för att ta sig igenom utbildning i de mest grundläggande kunskaperna, dem som man måste ha för att över huvud taget bli efterfrågad på arbetsmarknaden. Jag tyckte nog att arbetsmarknadsministerns uppsåt då verkade väldigt ärligt.

Nu står vi här ett par år senare, och regeringen har fortfarande inte levererat några stöd eller strategier för hur man kan nå den mest svårrekryterade gruppen, som behöver studierna allra mest. Man gjorde det inte under de goda åren, då det fanns gott om resurser, och man gör det inte nu när det är så brinnande akut.

Att låta dem som nu går in i tredje fasen av jobb- och utvecklingsgarantin få behålla sin aktivitetsersättning medan de läser in det mest grundläggande vore verkligen en klockren åtgärd som skulle nå precis rätt personer. Därför vädjar jag till arbetsmarknadsministern att ompröva sitt beslut på den här punkten. Det kan inte vara den här gruppen ni menar när ni säger att det blir orättvist att de skulle få komplettera utan att ta studielån.

Vi har träffat de här människorna tillsammans. Någon hade varit så mobbad så att hon inte hade kunnat tillgodogöra sig sin grundskoleutbildning när det begav sig. Någon hade kravlat sig ur missbruk, börjat kämpa sig tillbaka och drömde om att läsa till socionom, men har så klart

lång väg att gå. Studiestödsveckorna skulle aldrig räcka till hela den utbildningen. En tredje hade blivit gravid i högstadiet, och så vidare.

I vissa fall kan jag förstå arbetsmarknadsministerns resonemang. Jag delar det inte. Jag tror att alla har att vinna på att fler lär mer. Jag kan förstå resonemanget om att det blir svårt att dra gränser om vilka som måste ta studielån och vilka som inte behöver göra det, men inte när det gäller den här gruppen. Ingen kan hävda att det är orättvist att de får det här stödet i starten av sina studier.

De kommer aldrig att ta studielån för att läsa in grundskolan. Vi borde kunna komma överens om att de borde få chansen att läsa en grundläggande utbildning med bibehållen aktivitetsersättning i stället för att coachas runt till jobb som inte finns eller som de aldrig kommer att få. Individerna vinner på det och samhället vinner definitivt på det. Varför inte låta dem få chansen, arbetsmarknadsministern?

Anf. 44 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Låt mig börja med att säga att jag håller med Louise Malmström. Det finns en hel del personer som vi framför allt vet om från jobb- och utvecklingsgarantin som saknar gymnasiekompetens och också rätt många som saknar grundskolekompetens. Vi träffade dem tillsammans i Norrköping för några år sedan. Jag håller med Louise Malmström om att det är svårt att se orättvisan att hjälpa dem att få åtminstone en ordenlig grundutbildning.

Sedan är det naturligtvis alltid så att vi har budgetrestriktioner och olika avvägningar att göra i övrigt. Men låt mig försäkra Louise Malmström om att jag delar hennes grunduppfattning om detta och att vi också på olika vis kommer att fortsätta att arbeta för att möjliggöra för den här gruppen att åtminstone få den grundutbildning som de behöver inom ramen för en aktiv arbetsmarknadspolitik.

Varför då? Först och främst har det egentligen ingenting att göra med vare sig arbetsmarknadspolitik eller någonting annat. Det handlar snarare om att återupprätta värdigheten för personer som av olika anledningar inte har fullgjort sina studier. Att det finns människor i dag som inte ens har grundskoleexamen tycker jag nog är en skam för välfärdsstaten Sverige om jag ska vara ärlig. Det är det första skälet.

Det andra skälet är när vi tittar framåt i tiden på de demografiska utmaningar vi har med generationsskiftet på svensk arbetsmarknad som kommer. Vi behöver vareda kotte på svensk arbetsmarknad, vareda person kommer att behövas framöver. Ska vi stå oss i den internationella konkurrensen med andra länder och inte konkurrera med låga löner som ingen av oss vill utan konkurrera med kompetens och spets behöver vi se till att de som är allra sämst utbildade och har de allra sämsta förutsättningarna får hjälp att göra sig möjliga på arbetsmarknaden.

Det finns också andra skäl. Det handlar naturligtvis också om ekonomi. Det är precis som Louise Malmström säger. Har man inte ens en grundskoleexamen har man extremt svårt på arbetsmarknaden. Man har det förmodligen också extremt svårt i samhället i övrigt. Man kanske inte kan läsa och skriva ordenligt eller tillgodogöra sig information som man har rätt till som medborgare.

Det är väldigt lätt att ansluta sig till Louise Malmströms interpellation och ståndpunkter. Jag kan försäkra Louise Malmström om att jag kom-

mer att fortsätta att arbeta för att hitta någon lösning på det problem som vi gemensamt konstaterade i Norrköping för snart tre år sedan.

Anf. 45 LOUISE MALMSTRÖM (s):

Fru talman! Arbetsmarknadsministern säger att han tycker precis som jag. Han hänvisar också i sitt svar till satsningarna på yrkesvux och yrkeshögskolan. Jag välkomnar verkligen yrkesvuxplatserna, även om det är lite lurigt att lansera dem som en nysatsning. De är snarast en del av en återställare, eftersom det var så många vuxenutbildningar med yrkesinriktning som tvingades lägga ned 2007 i samband med regeringens Alexanderhugg mot vuxenutbildningen.

De platser som nu ändå fördelas över landets kommuner är det nu väldigt många som slåss om. Kommunerna har bedömt behovet till det dubbla. För dem som får de platserna är det naturligtvis jättebra. Men även om Norrköping tar hem kanske 100 platser av dessa hjälper det inte de 6 000 Norrköpingsbor som saknar gymnasieutbildning. De allra flesta av dessa har i dag små ekonomiska marginaler. De kan inte leva på studiebidragsnivån. Många av dem har försörjningsansvar. En del av dem har inte ens fullgången grundskola, och för dem räcker inte ens studiemedelsveckorna.

Yrkeshögskolan som ni nämner är också bra. Det är något vi alla har velat ha, även om det i praktiken inte har gett så många fler platser än. Men det skulle kunna vara hur många platser som helst utan att det förbättrar situationen för just den här gruppen. De har oftast inte ens behövrighet att söka dit, och de har inga möjligheter att försörja sig under studietiden. Den här gruppen har helt andra behov. Det handlar inte om antalet platser för dem.

Littorin skrev också, om det var i brevet eller interpellationssvaret, att Arbetsförmedlingen är klok och kan göra bedömningar. Det håller vi i Norrköping med om. Där ser de också behovet av en grundläggande utbildning för den här gruppen. Det är inte där vår vädjan om kombinerad praktik och studier på grundläggande nivå möter motstånd. När man talar med dem säger de: Nej, det går inte. Vi är bakbundna, eftersom det är förbjudet att studera när man har aktivitetsersättningen i jobb- och utvecklingsgarantins tredje fas. Det är för övrigt lite märkligt. Möjligheterna att utveckla sig är rätt så beskurna då.

En annan aspekt som jag också måste få nämna är det evinnerliga övervältrandet av kostnader från staten till kommunerna. Det är Norrköpings kommun som får betala ut försörjningsstöd till dessa individer, som i värsta fall låses fast i ett utanförskap för lång tid framöver. Samtidigt har kommunen ett skriande behov av en ny arbetskraft snart när konjunkturen vänder och de stora pensionsavgångarna accelererar. Det vore verkligen ett utmärkt tillfälle att få använda sig av detta nu.

Anf. 46 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Det är klart att man ibland upptäcker konstigheter i de regelverk som gällt under ganska lång tid. Förbudet att studera kan naturligtvis vara en sådan konstighet, och det finns andra motsvarande konstigheter. Det finns till exempel problem att ha praktik samtidigt som man

uppbär aktivitetsstöd och annat om man inte har det inom ramen för garantin.

Jag delar grunduppfattningen med Louise Malmström, som jag har sagt tidigare. En väg att gå är att titta på och utgå från dem som befinner sig i jobb- och utvecklingsgarantin och se vilka möjligheter vi i den gruppen kan ha att se till att de kan fullgöra någon typ av utbildning så att de kan kvalificera sig och få grundskole- eller gymnasieexamen.

Nu pågår det en budgetprocess. Därför har jag just här i dag svårt att närmare precisera eller kommentera. Men jag kan försäkra Louise Malmström om att detta är en fråga där det finns ett stort engagemang.

När det slutligen gäller övervältringen av kostnader kan man också se det på ett annat sätt. Det gäller den övervältring av vinster som vi ser när vi fortfarande har fler sysselsatta på svensk arbetsmarknad än vad vi hade på våren 2006. Det innebär också att vi har fler skattebetalare som betalar kommunalskatt. Man får hoppas på att det man förlorar på gungorna kanske man tar igen på karusellerna i den delen. Men det är naturligtvis alltid besvärligt.

Slutsatsen är återigen att jag delar Louise Malmströms engagemang i den här frågan. Jag kommer att fortsätta att arbeta för att hitta olika vägar för att fler personer ska kunna komplettera sin grundskole- eller gymnasieexamen. Jag tror att det är oerhört viktigt för den enskilde men också för samhället i stort.

Anf. 47 LOUISE MALMSTRÖM (s):

Fru talman! När arbetsmarknadsministern talar om resursbrist kan man titta på vad man använder de resurser man har till. Det finns till exempel statistik på vad som räknas som aktiva insatser och jobbsökaraktiviteter med coaching och sådant. Av 55 448 åtgärder är det 864 som handlar om utbildning och resten är helt andra saker.

I brevet till Norrköping skriver du, Sven Otto Littorin, att du hoppas och är övertygad om att fler personer väljer att komplettera och läsa in en gymnasieutbildning. Men då måste det också vara möjligt för dem i praktiken och inte bara i teorin. Vi har ingenting att förlora på att de som står allra längst från arbetsmarknaden får extra stöd för att ta sig därifrån. Jag hoppas att du snart ska uppfylla det löfte som du gav till eleverna på Marieborg för ett par år sedan.

Låt mig ta upp en annan sak. I början av mandatperioden hade jag bland annat en debatt med Björklund där han sade att den här typen av stöd och satsningar på utbildningar för vuxna inte hör hemma i högkonjunktur utan i lågkonjunktur. Det sade säkert du också vid något tillfälle. Jag delar inte den uppfattningen. Jag tror att vuxenutbildning är ett smörjmedel i det moderna samhällets maskineri och att konsten är att anpassa innehållet efter behovet på kort och lite längre sikt. Men om man resonerar som ni borde det ändå vara väldigt hög tid nu, för du kan väl ändå inte mena att det fortfarande är högkonjunktur?

Vi hade en rad strategier för att nå de här grupperna. Rekryteringsbidraget var ett av dem. Jag undrar om ni har någon som helst strategi. Är det den vi ska få höra efter det att budgetpropositionen har kommit? Eller är det bara den ordinarie utbildningsverksamheten som gäller för den här gruppen?

Anf. 48 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Louise Malmström och jag är i grunden överens i den här frågan. Det gäller naturligtvis att hitta vägar som är så optimala som möjligt för att kunna hantera den här gruppen så att detta blir både möjligt och attraktivt. Det är oerhört viktigt. Det är helt klart att behovet är stort. Det gäller både i antal personer och när vi ser det omvända behovet, det vill säga det behov vi kommer att ha på arbetsmarknaden framöver. Vi kommer att behöva fler som arbetar och fler som har en god utbildning för att klara av att arbeta i de yrken som kommer framöver.

Generellt sett tror jag att vi behöver arbeta mycket på att få en bättre koppling mellan utbildningssystemet och arbetsmarknaden i många olika dimensioner. Vi vet alla att om utbildningssystemet misslyckas blir det väsentligt mycket dyrare, både för den enskilde och för samhällsekonomin i stort, att reparera den skadan senare inom ramen för arbetsmarknadspolitiken.

Dessutom är det nästan ett resursslöseri, om jag får kalla det så, att inte försöka göra så bra ifrån sig som möjligt i utbildningssystemet när det gäller de behov som faktiskt finns eftersom vi kommer att behöva varenda själ på arbetsmarknaden framöver.

När det gäller den här gruppen specifikt delar jag Louise Malmströms grunduppfattning att detta kanske är den grupp som allra mest behöver vår gemensamma hjälp för att över huvud taget ha en möjlighet att ta sig tillbaka till arbetsmarknaden. Vi försöker hitta lämpliga vägar för att nå dit. Jag försäkrar Louise Malmström om att jag kommer att fortsätta att arbeta på det spåret.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2008/09:578 om arbetsmarknadspolitiken

Anf. 49 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Patrik Björck har frågat mig vilka initiativ jag tänker ta för att bryta det dödläge som uppstått på den svenska arbetsmarknaden.

I spåren av finanskrisen stiger arbetslösheten i praktiskt taget alla länder i Europa. Sverige är inte undantaget.

Regeringen kommer att fortsätta att återskapa arbetslinjen, skapa fler vägar till arbete och förhindra att människor fastnar i utanförskap. Därför har regeringens arbetsmarknadspolitik förstärkts kraftigt. I vårpropositionen och tillhörande tilläggsbudget tillfördes 10 miljarder kronor till aktiva åtgärder och arbetslöshetsförsäkringen. Mellan 2008 och 2009 tillfördes arbetsmarknadspolitiken över 20 miljarder kronor för att bekämpa arbetslösheten.

Det är troligen den kraftigaste utbyggnaden av de aktiva åtgärderna som genomförs i något europeiskt land och en av de kraftigaste satsningarna någonsin.

En sådan kraftig utbyggnad av de aktiva åtgärderna sker inte helt friktionsfritt. Men det vore ett ännu större misstag att inte försöka möta en stigande arbetslöshet utan i stället låta människor fastna i utanförskap. Regeringen kommer att följa utvecklingen på arbetsmarknaden noga och

Anf. 50 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Tack för svaret, arbetsmarknadsministern! Jag vill även hälsa arbetsmarknadsministern välkommen tillbaka i selen efter en förhoppningsvis välförtjänt semester.

Den här interpellationen handlar om regeringens arbetsmarknadspolitik och dess totala haveri. Arbetslösheten ökar. Det tror jag inte ens arbetsmarknadsministern kan förneka även om han är duktig på det. Ökningen är extra stor bland ungdomar. Det är naturligtvis oroväckande av många skäl. Regeringens försök att hantera situationen leder ingen vart. Kritiken växer varje dag av naturliga skäl. Effekterna av regeringens politik uteblir. Arbetsförmedlingen tar emot hård kritik för det som egentligen är regeringens och arbetsmarknadsministerns ansvar. Då blir naturligtvis frågan: När ska den ansvariga ministern ta något ansvar?

I interpellationen frågar jag om arbetsmarknadsministern tänker ta något initiativ för att bryta det dödläge som uppstått. När jag läser svaret kan jag konstatera att det är som att ropa i öknen. Den arbetsmarknadspolitik som man en gång i tiden lade fast i högkonjunkturen var, precis som när det gäller den tidigare debatten med Louise Malmström om utbildningsåtgärder och annat, den moderatledda regeringens flaggskepp, men den klarade inte verklighetens påfrestningar.

Visserligen är lågkonjunkturen ett stort problem som drabbar oss alla oavsett nationalitet eller politisk inriktning, men det är regeringens ansvar hur man hanterar den. Man kan inte gömma sig bakom den på det sätt som arbetsmarknadsministern försöker göra.

Det här är en politik som är utformad vid skrivbordet. Den är utformad av politruker, och den klarar inte verkligheten.

Det var många hårda ord på en gång, men det är arbetsmarknadsministern van vid i våra debatter.

I sitt svar skriver arbetsmarknadsministern att det man har gjort är att anslå 10 miljarder kronor till aktiva åtgärder. Jag utgår ifrån att arbetsmarknadsministern då menar de 10 miljarder i vårpropositionen som gick till ersättning till dem som är arbetslösa på grund av arbetsmarknadsministerns havererade politik. De är alltså pengar som är en del av det regelverk som man har utformat. Man går från arbetslöshetskassa till aktivitetsersättning som betalas ut automatiskt om man följer det regelverk som finns. Det kan inte vara en aktiv åtgärd. Den är aktiv på ett indirekt sätt eftersom alternativet hade varit att man hade skyfflat över de här personerna i kommunens knä och drivit fram ytterligare försämringar av den kommunala ekonomin. Indirekt är det kanske på något sätt en aktiv åtgärd. Det skulle vara väldigt spännande att höra hur arbetsmarknadsministern kan vidhålla att de 10 miljarder som man betalar ut i ersättning till dem som hans politik har gjort arbetslösa kan kallas en aktiv åtgärd. Det är inte en krona av dessa 10 miljarder som går till aktiva åtgärder. Det går inte att hävda något sådant.

Om man som ansvarig minister ger ett sådant svar att dessa 10 miljarder i vårpropositionen är beviset på de aktiva åtgärderna och inte har någonting annat att komma med, kan jag bara konstatera att arbetsmarknadsministern inte tänker ta några som helst initiativ för att bryta det

Svar på
interpellationer

dödläge som uppstått på den svenska arbetsmarknaden. Det är ett oerhört hårt besked för de företag som närmar sig konkursens brant och för de människor som fortfarande arbetar men som kanske har varsel hängande över sig. Arbetsmarknadsministern tänker inte göra någonting.

Anf. 51 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Arbetsmarknadsministern! Jag har under en längre tid förstått att jag, arbetsmarknadsministern och regeringen i sin helhet lever i skilda världar. Jag kommer från Gnosjöbygden, från Värnamo kommun, från det vi kallar GGVV-bygden. Jag såg tidigt vart det brakade hän. Jag gick till Arbetsförmedlingen och konstaterade att den var avrustad när det gäller finansiella resurser och konkreta åtgärder. Strukturen för att kunna följa och arbeta med arbetsmarknadsfrågor hade också raderats ut. Det var till och med svårt att få fram statistik och kunna följa vad som hände.

Man kan också säga att det är ett sätt att försöka dölja vad som har hänt. Men jag har ändå försökt därför att jag känner människor. Jag har släktingar, vänner och arbetskamrater. Jag har en väninna som nu kommer att sägas upp av en kommun – hon är utsliten – med uppmaningen att hon ska söka jobb. Vilka jobb ska den här kvinnan, som inte har varit möjlig att omplacera inom kommunen, söka? Det är en väldigt hård verklighet för många.

Antalet arbetslösa ökade med drygt 700 personer. Antalet varsel minskar något, men vi får se hur det blir nu. Nu håller många småföretagare och underleverantörer andan och väntar på vad som ska hända inom bilindustrin. Även om antalet varsel minskar just nu minskar också antalet nyanmälda tjänster hos Arbetsförmedlingen samtidigt som antalet nyinskrivna arbetssökande är 1 100. Detta är tusentals fler arbetslösa sedan 2008 endast i Gnosjöbygden – den bygd som brukar framhållas som en av juvelerna i näringslivet och som alla åker och tittar på. Man har hittat goda exempel under socialdemokratiska regeringar, men nu är det helt andra tongångar.

Arbetsmarknadsläget i Jönköpings län är fortsatt svårt, allra mest för ungdomsgrupperna. Det behövs särskilda utbildningsinsatser för att hantera situationen. Andra åtgärder som efterfrågas är tidigarelagda satsningar på vägar och järnvägar. Kommunerna vidtar åtgärder; man talar om skattehöjningar i Gislaved med 50 öre. Man kanske inte hamnar där, men detta påverkar ytterst också de anställda.

Hittills har regeringen låtit skattesänkningar gå före samverkan med tillverkningsindustrin och stöd till den offentliga sektorn samt för att hantera arbetsmarknadsläget i Jönköpings län. Vi har krävt och jag fortsätter att kräva insatser. Det är viktigt för de anställda att de kan behålla jobben där det är möjligt. Det är också viktigt att de som har blivit arbetslösa får stöd och möjlighet att gå vidare. Det kan vara utbildning, det kan vara att stärka den kompetens man har på olika sätt för att stå rustad när det vänder.

Regeringen är ideologiskt förblindad, och det drabbar oerhört många individer och många familjer. Vi kommer att få se konsekvenserna i min hembygd under väldigt lång tid framöver. Skattesänkningar har gått ut över arbetsmarknadsåtgärderna, men vi måste se en annan situation. Vi måste se till att ungdomarna har möjlighet att få jobb. Vi behöver trainee-

tjänster. Jag har ingen brist på kreativitet, och mycket av det jag säger är sådant som är borttaget. Vi hade till exempel traineetjänster på några statliga myndigheter i Jönköpings län, men dem tog ni bort.

Vi behöver alltså insatser både för dem som har låg utbildning, kanske en avbruten skolgång, och för dem som har en bra utbildning som just nu inte efterfrågas men som kommer att göra det inom kort, eftersom vi står inför ett generationsskifte inom den offentliga sektorn.

Vilka arbetsmarknadsåtgärder kan vi se i Jönköpings län? Redan nu är det 225 kommuner i landet som går med underskott 2010. Jag vill inte att flera av dem ska finnas i Jönköpings län. Jag vill att alla som vill ha och har jobb ska få behålla dem och att vi också ska kunna skapa nya arbetstillfällen för dem som i dag väntar på hjälp och stöd för att få ett nytt arbete.

Jag kan bara än en gång understryka den stora oro vi känner inom underleverantörsbranscherna i länet för vad som händer i bilindustrin.

Anf. 52 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Hoppas att det har varit en vederkvickande sommar även om vi snart nog har hamnat i samma debatt som vi hade före sommaren.

Jag tror att det är väldigt viktigt hur man ställer sina frågor. I dag har vi haft två interpellationer av Patrik Björck med mycket intressanta frågeställningar om kommunernas situation och arbetsmarknadspolitiken. Jag har några reflektioner: Varför har kommunerna problem? Varför är det problem på arbetsmarknaden? Vad är lösningen på detta?

Det medel som Patrik Björck hela tiden anvisar är mer pengar till kommunsektorn och mer pengar och resurser till arbetsmarknadspolitiken. Tidigare hörde vi av förra statsrådet Österberg att det Socialdemokraterna föreslagit till kommunsektorn, utöver det regeringen har föreslagit, är 14,7 miljarder kronor. Det är en betydande summa, och någonstans ifrån måste man ta dessa pengar.

Det vore naturligtvis alldeles utmärkt om verkligheten inte vore den den är utan den vi önskar att den skulle vara. Då skulle vi kunna ha en helt annan situation och ösa pengar över olika företeelser som vi önskade – utbildning, sjukvård och vad det nu kan vara.

Jag menar att Carina Hägg på slutet av sitt inlägg kom in på det väsentligaste problemet: Varför har det blivit så här i Gnosjö? Jo, det beror på att underleverantörer och olika privata företag som försör oss med varor och tjänster har råkat ut för det enorma fall i efterfrågan som har kommit under det senaste året och som i huvudsak, får vi ändå lov att säga, inte är något som denna regering har konstruerat. Det är i stället influenser som vi aldrig tidigare har sett från andra länder.

Den som har gjort en resa har ofta något att berätta. Detta kan också översättas till tyska, men jag ska avstå från det just nu. Om man har varit utomlands kan man se att det till exempel i Lettland, Ukraina och till och med i Amerikas förenta stater finns väldiga problem på olika marknader, till exempel inom bilindustrin. Det får väldiga konsekvenser.

Jag menar att den här regeringen på ett område ändå har gjort något som jag tycker att vi ska vara tacksamma för när vi ser utvecklingen i Storbritannien och många andra länder. Regeringen har nämligen värnat de offentliga finanserna så att vi uthålligt ska kunna klara detta. Det hade inte varit bra om vi till exempel – jag vill inte anklaga Socialdemokrater-

na för det, utan ett parti man tänker samarbeta med – hade betalat väldigt många miljarder till aktieägarna i General Motors i Detroit, vilket Lars Ohly föreslog i december förra året. Det hade inte varit en bra politik. Nu tror jag inte alls att Socialdemokraterna hade gjort det, för jag tror att ni hade varit klokare.

Det är väldigt viktigt vilka saker man gör så att man kan få resurser till kommunsektorn. Jag håller med om att vi säkert behöver mer pengar till kommunsektorn, men min fundering är om inte Patrik Björck skulle se mer till varför det har blivit så här. Vi måste stärka företagsamheten så att vi får fler arbetsgivare och fler företagare. Det tycker jag inte har kommit fram riktigt ordentligt.

Om vi inte hade haft en finanskris, fru talman, då hade verkligheten varit mycket bättre.

Anf. 53 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag vill gärna knyta an till det Gunnar Andrén tog upp i slutet. Vi vet att nio av tio länder i världen har krympande ekonomier just nu. Vi vet också att mer än hälften av svensk bnp är export. Hur gärna Patrik Björck eller jag än skulle vilja det kan varken han eller jag åter skapa förtroendet i Tyskland, Frankrike, USA eller de andra länderna för svenska varor och produkter. Det efterfrågefall vi ser globalt är naturligtvis ett resultat av den internationella finanskrisen, och dess effekter sköljer in över Sverige.

Vi kan inte åter skapa ett sådant förtroende själva. Men vi kan göra det Gunnar Andrén var inne på: Vi kan se till att vi har ordning och reda i statens finanser. Det är ett stort bekymmer med Socialdemokraterna och era stödpartier, för räknar man ihop alla de förslag som ni har kommit med med spenderbyxorna på skulle det här landet gå i konkurs och bli bankrutt.

Vi kan också arbeta internationellt och nationellt för att få ordning på kreditmarknaderna och få fart på dem. När jag under våren besökte företag, arbetsförmedlingar och fackklubbar i varje län i Sverige var den vanligaste och återkommande problembilden hos stora och små företag att man inte hittar krediter för investeringar. Man hittar ibland inte ens krediter för den löpande verksamheten, och man får till och med krediterna uppsagda ibland.

Att få ordning på kreditgivningen tror jag alltså är en av nyckelfaktorerna för att få i gång detta. Det kan vi jobba med själva, men vi måste också jobba med det internationellt.

Slutligen handlar det på mitt område mycket om att arbeta för att hjälpa dem som nu riskerar att bli arbetslösa till utbildning eller till ett nytt arbete. Där finns det många instrument. Patrik Björck hävdar alltid att vi inte gör någonting, att vi sitter och rullar tummarna och sitter på händerna och så där. Då vill jag gärna, för att återkoppla till Carina Häggs fråga, bara peka på budgeten i höstas, decemberpaketet, tilläggsbudgeten i våras och det budgetarbete som nu pågår.

Carina Hägg pratar om en avrustad arbetsförmedling. Nja – bara i år har Arbetsförmedlingen fått 1,4 miljarder extra, bland annat för att anställa coacher och arbetsförmedlare. Det är inte att avrusta Arbetsförmedlingen. Vi har dessutom ett ordentligt åtgärds paket som bland annat innefattar arbetspraktik, praktisk kompetensutveckling, utökade nystarts-

jobb och så vidare som just motsvarar ungefär 10 miljarder under perioden 2009–2011.

År 2011 har vi budgeterat för ungefär en kvarts miljon människor i aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det är den snabbaste utbyggnaden i Sverige någonsin. Det är inte, Patrik Björck, att sitta och rulla tummarna. Det är att ta krisen på allvar och försöka göra det vi kan. Inte trolle med knäna och trycka nya pengar som ni så gärna vill utan se till att försöka hantera effekterna för de enskilda individer som drabbas av arbetslöshet.

Sedan hävdar Patrik Björck att det är dödläge på arbetsmarknaden. Det vänder jag mig faktiskt emot. Det är det inte. Bara under första kvartalet i år anmäldes det 145 000 nya lediga platser på Arbetsförmedlingen. Det är lika många som första kvartalen 2003, 2004 och 2005 när det faktiskt inte var lågkonjunktur.

Dessutom vet vi att det kommer ett stort generationsskifte på svensk arbetsmarknad bara inom några år. Det är inte ett dödläge. Det går faktiskt att hitta jobb även på den här arbetsmarknaden. Men förutsättningarna ökar om man i de här tiderna passar på att till exempel komplettera sin utbildning på olika vis, antingen inom ramen för det ordinarie skol- och utbildningssystemet eller inom ramen för den aktiva arbetsmarknadspolitik som vi faktiskt bedriver.

Anf. 54 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Jag inledde med att säga att regeringens arbetsmarknadspolitik hade havererat. Det är en ståndpunkt som jag väl får försvara. Jag är inte ensam om den ståndpunkten. Det skulle möjligen oro arbetsmarknadsministern lite grann, för i stort sett alla delar den med mig.

Börjar man med att titta på vilka personer som är drabbade av det här, de arbetslösa i första hand, märker man att de delar min uppfattning när jag pratar med dem, när jag träffar de uppsagda Volvoarbetarna i Skövde eller när jag ställer mig på arbetsförmedlingar runt omkring i landet och pratar med folk som söker jobb. De delar min uppfattning att arbetsmarknadspolitiken har havererat. Det var liksom inte bara jag som hade den uppfattningen.

När Elisabet Karlsson i Borås skriver att hon tjänar mer på att vara arbetslös än på att arbeta enligt de regelverk som arbetsmarknadsministern har genomfört delar hon min uppfattning att politiken har havererat. Det är naturligtvis så att det borde löna sig mer för henne att arbeta än att vara arbetslös.

När de som är satta att sköta regeringens politik, arbetsförmedlarna, ska utvärdera regeringens politik säger de att regeringens jobbpolitik får underkänt. De förklarar att de har en helt hopplös situation på Arbetsförmedlingen när det gäller att genomföra den här politiken.

När till och med regeringskollegerna, alltså finansministern, ska säga vad han tycker om Arbetsförmedlingen och det verk som lyder under den ansvariga ministern är Borg tvungen att läxa upp Arbetsförmedlingen och sätta en överrock på den för att inte arbetsmarknadsministern klarar av att sköta sitt fögderi.

Det är inte så enkelt som att kritiken kommer från mig utan kritiken är massiv och den kommer från hela samhället, naturligtvis först och främst från de arbetslösa och från de företagare som får lämna sina livs-

verk eftersom den här krisen fortsätter och drabbar onödigt hårt på grund av regeringens passivitet och det som den här interpellationsdebatten handlar om, arbetsmarknadspolitiken.

Även forskningen, vi diskuterar ofta forskningen eftersom den här regeringen säger att man är forskningsbaserad. Den ledande forskaren i regeringens expertråd, Finanspolitiska rådet, dömer i Dagens Industri ut regeringens jobbpolitik. Då borde kanske arbetsmarknadsministern i alla fall spetsa öronen lite grann.

Så här säger professorn: ”Det är först nu som alliansregeringens arbetsmarknadspolitik prövas på allvar. Problemen med den är att den utformades för en helt annan situation – högkonjunktur med kvarvarande arbetslöshet. Nu ska politiken möta helt andra problem – en snabb ökning av den konjunkturella arbetslösheten.”

Han konstaterar också att han ser problem med att det i praktiken är ganska lite aktiva insatser i jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för unga. Man har från Finanspolitiska rådet tillsammans med Arbetsförmedlingen försökt skaffa sig en bild av vad människor i garantierna gör. Det är ”väldigt låga andelar” som i praktiken fått ta del av de aktiva insatserna. ”Det är väldigt få som får de här förstärkta insatserna. Det är en väldigt stor risk att många aktiviteter i jobb- och utvecklingsgarantin inte kommer att vara så meningsfulla”, säger professor Calmfors.

”Det är naturligtvis slöseri att inte sätta in insatserna tidigare”, säger han och fortsätter med att det vore bra om man kunde identifiera problemen och sätta in insatserna tidigare.

En annan risk i regeringens politik är att arbetsmarknadsutbildningarna har dragits ned. ”Jag kan inte komma fram till någon annan synpunkt än att det har dragits ned alldeles för mycket på arbetsmarknadspolitiken.” Han fortsätter med att konstatera att det även finns anledning att fundera över om intensifierad coachning hjälper särskilt mycket i en situation med hög arbetslöshet där det inte finns så många arbeten att söka.

Det här är en förödande kritik som kommer inte bara från socialdemokrater utan från hela svenska samhället inklusive den samlade ekonomkåren och de experter som regeringen själv har tillsatt.

Anf. 55 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Egentligen är det ju konstigt, arbetsmarknadsministern, att det är jag som har haft rätt om hur arbetsmarknaden ska utvecklas i Jönköpings län. Jag har ju mig själv att utgå ifrån liksom mina vänner, bekanta och de kontakter jag har. Arbetsmarknadsministern har myndigheter, ett helt departement och så oerhört mycket mer resurser till sitt förfogande.

Vi har ju gjort olika prioriteringar därför att vi har olika värderingar. Av ideologiska skäl har regeringen valt en annan väg, en väg som för många ledde till arbetslöshet. Vi ser också att många i dag döljs i statistiken. Man pensioneras ut. I en av de kommuner i länet som jag har tittat lite närmare på tror vi att många ungdomar bara glider omkring. Vi hittar inte varifrån de får sin försörjning. Det känns väldigt oroande. Hur ska det gå för de här ungdomarna på sikt? Lever de på sina föräldrar? Jobbar

de svart? Är de utomlands kortvarigt? Vad har hänt med de här ungdomarna?

Det finns fråga efter fråga där man känner att statistiken är medvetet otydlig. Man har inte skaffat resurserna eller tagit bort resurserna för att jobba aktivt med de här frågorna. Man har inte velat se kopplingen till att jobba branschriktat.

Vårt län hade branschprogram när det gällde träindustrin och bilindustrin. Det har varit oerhört värdefullt. Vi hade stått starkare. Då hade kommunerna stått starkare och inte som nu när de också minskar antalet anställda. En sak är att man säger upp men man minskar också. Jag börjar bli orolig för att man också minskar procenten för en del tjänster så att vi ska få se en ökad andel deltidsarbetslösa, men jag är inte klar där. Återigen, vi har svårt att hitta instrumenten för att följa det här rent statistiskt.

Jag blir oerhört förvånad när jag lyssnar på Folkpartiet. Jag trodde att man började närma sig vår syn när det gällde den kommunala sektorn och lärarnas situation, men så uppfattade jag inte inlägget här. Om man ska stärka eleverna i skolan tycker jag att det är bekymmersamt att man tar bort en av förutsättningarna. Det är de vuxna i skolan, lärarna.

Det finns mycket att ta upp, men jag har inte fått något svar på alla de frågor jag hade om arbetsmarknadsläget och situationen i Jönköpings län.

Anf. 56 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Till Carina Hägg vill jag säga att lärarna får vi ta upp vid ett annat tillfälle. Jag tror inte att vi har möjlighet att diskutera den frågan nu.

Det slumpade sig så att jag häromdagen, den 7 augusti, var på Arbetsförmedlingen i Nässjö. Det var i och för sig mest svenska för invandrare som jag hade att studera där. Det var mycket intressant. Jag vill gärna för protokollets skull säga att det var mycket engagerade lärare.

I Nässjö – det var inte i Gnosjö, men det ligger inte så himla långt ifrån – var problemet just det som Carina Hägg eller kanske det var Patrik Björck så värtaligt pläderade för, nämligen att det inte fanns tillräckligt med jobb. Det är ju det väsentliga. Det finns för närvarande inte tillräckligt med jobb. Hur får man fram flera jobb, fru talman? Det måste vara genom arbetsgivare och företagare. Det finns ingen annan väg.

Vi måste se till att alla människor klarar sin försörjning. Det måste vi också se till. Men om det långsiktigt ska vara så att vi finansierar allt fler utanför arbetsmarknaden är det klart att köerna även i Nässjö tyvärr kommer att öka. Därför är det helt centralt att vi ser till att näringslivet i Nässjö, Träcentrum och så vidare, kan utföra ytterligare jobb, att arbetsgivare kan få ökad efterfrågan.

Här finns det ett samband som man inte kommer ifrån, nämligen att även i Nässjö har den internationella krisen dessvärre slagit till. Ett antal företagare har fått dra ned på sin verksamhet. Dessbättre tror jag att det är på det sättet att den smäländska tågan kommer att ändra på detta, liksom i resten av Sverige. Vi har goda förutsättningar för detta. Med för få jobb klarar man aldrig arbetslösheten.

Allra sist: Jag har en gång varit i Bredäng och sett människor bara sitta och kvalificera sig för nya arbetslöshetsunderstöd. Det kan inte vara en framtid att ha det på det sättet.

Anf. 57 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Patrik Björck citerar glatt Lars Calmfors. Det gör han rätt i. Nu är det en vid det här laget gammal intervju, men jag håller i flera delar med om vad Lars Calmfors säger. I lågkonjunktur stavas naturligtvis arbetslinjen aktiv arbetsmarknadspolitik. Det är därför vi just nu gör den största utbyggnaden någonsin i landet av just den aktiva arbetsmarknadspolitiken.

Jag håller också med Lars Calmfors i en annan del, nämligen att när man gör en så snabb utbyggnad finns naturligtvis risker med kvalitet och annat som gör att vi måste vara noga med att följa upp hur Arbetsförmedlingen och andra aktörer arbetar med innehållet i de delarna. Det kommer vi också att fortsätta att göra.

Ger det några nya jobb, för att prata med Gunnar Andrén? Nej, det är klart att det inte gör. För nya jobb krävs kunder, företag som vågar anställa och växa samt krediter för att företagen ska kunna just växa och anställa. Om det pratar vi aldrig när vi diskuterar arbetsmarknadspolitik. Jag har stått här i – tror jag – 260 interpellationsdebatter och de har aldrig någonsin handlat om hur företagen ska kunna anställa. Det handlar bara om ersättningsnivåer, om arbetsmarknadspolitikens brister och elände, men aldrig en enda gång lyfter Socialdemokraterna upp frågan om vem som ska anställa och hur de ska våga anställa. Det handlar aldrig om jobben. Det handlar alltid om något annat. Det är oerhört beklämmande.

I de 260-plus interpellationsdebatterna har jag hört vad Patrik Björck och andra socialdemokrater inte gillar med regeringens politik. Jag är rätt förtrogen med den inställningen, och jag förstår att det är oppositionens uppgift att inte gilla regeringens politik. Det är helt okej. Men när får vi höra svaret från Socialdemokraterna på frågan om hur det ska bli nya riktiga jobb i Sverige? När kommer det beskedet? Det enda vi har hört hittills är förslag på fördubblade arbetsgivaravgifter för unga, höjd skatt på arbete och annat som inte ger ett enda nytt jobb. De riskerar i det här läget att leda till fler arbetslösa, ökad utslagning, ökat utanförskap och en sämre framtid för Sverige.

Anf. 58 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Den gamla intervjun var från i våras. Jag vet inte vad man ska ställa för krav på en regering och en minister, men jag tycker att det är rimligt att en regering och minister får några månader på sig innan jag ställer frågor om vad man eventuellt har tagit till sig av kritiken. Det hade kanske varit lite fänigt om jag hade ställt frågan direkt.

Nu har arbetsmarknadsministern fått en förödande kritik från hela samhället, inklusive Finanspolitiska rådet, inklusive den samlade ekonomkåren, inklusive professor Lars Calmfors, där de dömer ut regeringens jobbpolitik. Några månader senare ställer jag en interpellation till arbetsmarknadsministern och frågar om han har tagit till sig av den förödande kritiken från hela samhället. Det har han inte. Han har inte gjort någonting. Det enda han hänvisar till är 10 miljarder i så kallat aktiva

åtgärder i vårpropositionen. Men det är oerhört viktigt att komma ihåg att de pengarna är ökade ersättningar till människor som på grund av regeringens politik har gått ut i arbetslöshet. Det är bara försörjning för dessa personer, ingen aktiv arbetsmarknadspolitik. 10 miljarder ökar kostnaderna för arbetslöshetsförsäkring och aktivitetsersättning. Det är ingenting annat.

Om man kallar detta för en aktiv politik har man inte lärt sig någonting av den kritik som jag har framfört här flera gånger och som hela samhället framför, inklusive den samlade ekonomkåren.

Vad vill vi socialdemokrater göra? Jo, vi vill satsa aktivt och göra precis det som Konjunkturinstitutet och ekonomerna föreslår. Vi vill satsa på fler utbildningsplatser, på spetskompetens, jobblöft, förstajobbetavdrag, traineejobb, utökad ROT-avdrag, ökade investeringar i infrastruktur, mer resurser till kommunsektorn och jobbsatsningar i kultursektorn. Detta vill vi satsa på, och det har vi visat i motion efter motion. Vårt alternativ är glasklart. Vårt alternativ är aktivitet. Arbetsmarknadsministern och regeringen representerar passivitet.

Anf. 59 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Patrik Björck pratar mycket och lyssnar lite. Men det är jag van vid.

Låt mig konstatera att det fortfarande är fler sysselsatta i dag än våren 2006, trots det läge vi har i dag med den internationella finanskrisen vars effekter sköljer in över Sverige.

Vi är passiva, gör ingenting, för sent och för lite – det som jag har hört minst 260 gånger här i kammaren. Jag upprepar det jag sade alldeles nyss. Vi bygger ut de aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärderna från att omfatta ungefär 140 000 personer i år till 250 000 personer 2011. Det är den kraftigaste utbyggnaden någonsin. Det är viktigt för att hjälpa de enskilda personer som nu riskerar att bli arbetslösa eller blir arbetslösa.

Men det här svarar, återigen, inte på den grundläggande frågan: Hur ska jobben skapas och tillkomma i Sverige så att vi kan få fler ur systemen och i ett ordinarie arbete?

När jag var på Verkstadsklubben på Volvo i Göteborg förra hösten, i oktober, när det var som värst med varsel och uppsägningar hade vi en bra diskussion om just dessa saker. Då sade vice ordföranden i Verkstadsklubben på Volvo: Vi vill ha ett jobb att gå till, inte någon jägarns Amskurs. Ursäkta språket, fru talman!

Det är precis så det är. Man vill inte per definition fastna i en Amskurs, eller vad vi nu kallar en utbildning. Det måste vara ett verktyg för att komma vidare till ett ordinarie arbete med en ordinarie lön. Men om det hör vi lite. Det är bara annat som det pratas om – ersättningsnivåer, akassa, olika typer av offentliga stödmedel och annat – men aldrig om var de nya permanenta arbetstillfällena ska komma som ersättning för dem som nu går förlorade. Jag möts gärna i en sådan debatt också, Patrik Björck.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

Anf. 60 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Bodil Ceballos har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att säkerställa att Sverige inte gör bedömningar som går stick i stäv med FN:s flyktingkommissariats i syfte att garantera att Sverige lever upp till Genèvekonventionen.

Med utgångspunkt i medieuppgifter och debatt om ett antal ärenden rörande asylsökande kristna irakier menar Bodil Ceballos att Sverige för en anmärkningsvärt restriktiv asylpolitik. Hon befarar att detta särskilt under vår tid som ordförandeland i EU minskar trovärdigheten för Sverige i försök att få andra EU-länder att bedriva en mer human asylpolitik.

Skyddsgrunderna i 1951 års flyktingkonvention (Genèvekonventionen) återfinns i sin helhet i utlänningslagen. Därutöver ger utlänningslagen skydd i enlighet med andra internationella överenskommelser som Sverige åtagit sig att följa. Utlänningslagen ger även skydd i vissa situationer som inte omfattas av någon internationell överenskommelse. Det rör sig alltså här om rent nationella åtaganden.

Migrationsverket och migrationsdomstolarna har ansvar för att tillämpa utlänningslagen. Migrationsöverdomstolen är prejudikatinstans. Denna ordning, som infördes den 31 mars 2006 med rättssäkerhet i asylprocessen som ett huvudsyfte, har nyligen utvärderats. Utvärderingsutredningen konstaterar i sitt slutbetänkande *Den nya migrationsprocessen* (SOU 2009:56) att reformen i huvudsak fallit väl ut. Både domstolarna och Migrationsverket arbetar fortlöpande med att förbättra organisationer och rutiner, och rättsutvecklingen på området har endast inletts.

Den information som tas fram och de bedömningar som görs av FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) tillvaratas regelmässigt i asylprocessen, men svenska förvaltningsmyndigheter och domstolar är inte skyldiga att lägga UNHCR:s bedömningar till grund för sina avgöranden. Däremot är dessa myndigheter skyldiga att tillämpa den lag riksdagen beslutat om. Ofta går UNHCR även ut med vädjanden om att länder bör göra hänsynstaganden som går utöver internationella överenskommelser. I vissa fall svarar utlänningslagen mot vad UNHCR väddar om, i andra fall inte. Förklaringen är att UNHCR:s mandat är vidare än de förpliktelser som flyktingkonventionen lägger på de stater som ratificerat konventionen.

Det är en skyldighet för den enskilde att respektera domstolarnas och förvaltningsmyndigheternas domar och beslut i dessa fall på samma sätt som när det gäller tillämpningen av annan lagstiftning.

Den instans- och processordning som riksdagen beslutade om 2005 ger enligt min mening goda förutsättningar för att Sverige ska respektera sina förpliktelser enligt 1951 års flyktingkonvention. Jag ser inte behov av några åtgärder av det slag Bodil Ceballos tar upp i sin interpellation.

Anf. 61 BODIL CEBALLOS (mp):

Fru talman! Om jag inte missminner mig stod det i Moderaternas valmaterial inför valet 2006 på området flyktingpolitik att Moderaterna skulle se till människor, inte till system, och att flyktingar skulle få jobb. Om det är Moderaternas officiella politik är det svårt att förstå migrationsministerns ständigt återkommande helt intetsägande svar, som sna-

rare låter som ett mantra: att systemet ska upprätthållas – detta oavsett att våra domstolars tolkning ifrågasätts av jurister både i och utanför Sveriges gränser och oavsett hur långt ifrån lagstiftarens verkliga mening tolkningen hamnat. Vart tog människorna i systemet vägen?

Det finns en fundamental skillnad mellan mig och migrationsministern när det gäller synen på människor. För mig handlar utvisningarna om människor av kött och blod. För migrationsministern är de delar i ett system. För mig är varje människa på denna jord lika mycket värd. Jag avhåller mig från att spekulera i vad migrationsministern innerst inne tycker, för det är omöjligt att veta vad som döljer sig bakom ministermasken. Däremot vet jag att inte mycket gjorts under hans ministertid för att se till människor i stället för system när det gäller asylnpolitik.

Migrationsministern och jag är däremot överens om de delar av migrationspolitiken som handlar om möjligheten att ta sig lagligt till Sverige och Europa för att arbeta. Men det är inte den interpellationen handlar om, och jag är därför tacksam om ministern i sina ytterligare inlägg inte pratar om arbetskraftsinvandring.

Dem vi pratar om i dag är de asylsökande, människor som flyr för sina liv till Sverige. De flyr krig, de flyr politisk förföljelse och de flyr religiös förföljelse. Det handlar inte om lycksökare eller sociala turister som kommer hit för att sko sig på socialbidrag. Har ministern något hum om hur svårt det är att leva på socialbidrag? Vem vill utsätta sin familj för det? Vilken läkare från Bagdad ger sig självmant av till Sverige med hela sin familj till ett liv i ekonomisk misär?

Det skulle vara intressant att få höra vad ministern egentligen tror och tycker, i stället för att om och om igen få höra mantrat att vi har en domstolsprövning etcetera och att ”det är en skyldighet för den enskilde att respektera domstolarnas och förvaltningsmyndigheternas domar och beslut i dessa fall på samma sätt som när det gäller tillämpningen av annan lagstiftning”.

Hur förklarar ministern för den kristna irakier som ska utvisas till hemlandet att han eller hon ska respektera domstolarnas beslut när det är omöjligt att förstå hur beslutet verkligen stämmer med Genèvekonventionen? Vi vet att kristna i dagens Irak lever i en mycket utsatt situation och att den irakiska regeringen i dagsläget inte har någon som helst möjlighet att skydda dem.

Fru talman! Det är inte nog med att Sverige var det land som påbörjade tvångsavvisningar av människor till Irak på det sätt som skett. Jag tänker bland annat på det chartrade plan med neddrogade irakier som fraktades hem. Det är inte värdigt, och andra skrupelfria länder tar efter. Kan det generösa Sverige kan väl vi, tänker man. Bilden av det generösa Sverige lever fortfarande kvar, men frågan är hur länge till.

Det senaste i raden av vidriga behandlingar av flyktingar är det som nyligen skedde i Danmark. Iraks al-Maliki säger att de inte kommer att ta emot tvångsavvisade, att det är inhumant och att det strider mot ratificerade konventioner. Jag håller med honom.

Jag och migrationsministern har tidigare diskuterat de återtagandeaftal som slutits med Irak. Jag läste dem i samband med att de slöts, och jag förstår om den irakiska regeringen uppfattar dem som att det handlar om att Irak ska ta emot dem som återvänder frivilligt. Att återtagande kan ske ofrivilligt i vissa fall finns med som undantagsregel, om jag inte

missminner mig, och har inte en framträdande plats i dokumentet. Trots det är det frivilligt återtagande som blivit undantaget så som avtalet nu tillämpas.

Jag ser att migrationsministrarnas inställning är glasklar: Inget ska göras för att Sverige bättre ska leva upp till Genèvekonventionen.

Anf. 62 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Jag är väldigt tacksam för att Bodil Ceballos har ställt den här interpellationen. Hon har uttryckt att hon är missnöjd med svaret, och jag kan bara instämma. Migrationsministern har svarat på torr byråkratiska, men det är människor, människors öden, som vi har att hantera. Lite mer känsla, lite mer medkänsla och lite mer förståelse för den situation som många människor i dag befinner sig i och lever i skulle vara på sin plats.

Jag har själv fått samtal om att människor är försvunna. Det var bland annat en kristen biskop och hans medföljare – människor som senare har hittats mördade. Andra har tagit sig hit.

Den minoritet av assyrier/syrianer och kaldéer som interpellationen har sin utgångspunkt i lever i en situation som jag vet att folkpartister också har uttryckt kritik mot när det gäller migrationsministrarnas hantering. Men jag kan konstatera att folkpartisterna i dag trycker i kanterna och inte vågar ta sig ned i kammaren och ta del i interpellationsdebatten. Jag skulle tycka att det var bra om företrädare för majoriteten också tog del i debatten om den här viktiga interpellationen.

Jag ska själv komplettera Bodil Ceballos interpellation genom att ta upp någonting som inte minst Anders Selin, förbundsordförande för HBT-socialdemokrater, och hans internationella sekreterare för HBT-socialdemokrater Martin Engman har lyft fram.

Vi vet att den gruppen, som kan vara både HBT-personer och kristna eller tillhör någon annan religiös eller etnisk gruppering, har en mycket svår situation i Irak i dag. Vi har fått rapporter från Human Rights Watch om att vad som skulle kunna kallas rena dödspatruller i Irak ägnar sig åt att leta upp och avrätta människor som man uppfattar har ett feminint beteende, som man ibland uttrycker det. Det är alltså HBT-personer eller de som klär sig på ett visst sätt som associeras till någon konststillhörighet. Dessa människor är totalt rättslösa.

I Human Rights Watchs rapport pekar man också på att myndighetspersoner, till exempel poliser, kan känna till det här men vänder bort blicken. Det leder inte till rättsliga åtgärder och inte till ingripanden.

Det här är människor som befinner sig i en mycket svår akut situation med fara för sitt liv.

Jag har meddelat att denna del av problematiken när det gäller migrationsfrågorna och Irak skulle komma upp här och hade hoppats att vi skulle få något ord med i svaret kring de frågorna, som har kommit upp på bordet på ett annat sätt och till vår kännedom genom den här rapporten, även om jag förstår att det naturligtvis har varit väl känt för regeringen långt tidigare. Men nu går det inte att bortse från den. Jag hoppas att migrationsministern i sitt nästa inlägg lyfter in den svåra situationen med avrättningar som vi har sett i stor omfattning i Irak.

Jag vill inte heller att vi ska prata om arbetskraftsinvandring – det är inte det som den här interpellationen gäller. Jag skulle kunna prata om migrantarbetare och deras utsatta situation, hur de ibland hamnar i klorna på sådana som tillhör organiserad brottslighet, som har en helt annan agenda än att bistå människor för att få bra jobb och bra möjligheter till försörjning. Men det är en annan interpellationsdebatt, och den kan vi ta en annan gång. Jag hoppas att han den gången ska svara seriöst och se de problem som är förknippade med de frågorna.

Nu handlar det om situationen för människor som är förföljda, som lever under hot och som i dag befinner sig i Irak och har förväntningar på omvärlden och på att Sverige som ordförande i EU ska ta initiativ så att vi kan göra tillvaron säkrare för dessa människor, att de får en rättvis behandling och att deras situation uppmärksammas här i Sverige.

Anf. 63 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Just nu når oss en väldig massa nyheter om terrordåd i Irak och att dödandet ökar igen. Vi har tidigare under det senaste året sett att förhållandena i Irak stabiliserades och att antalet terrordåd minskade. Vi märkte också att antalet personer som ville återvända frivilligt ökade och att färre sökte asyl i Sverige och i Europa.

Men när USA:s styrkor nu dras bort från städerna ser vi en kraftig och skrämmande upptrappning av våldet igen. Vi får väl se den närmaste tiden om det är en tillfällig utveckling eller om det kommer att bli en långsiktigt negativ trend. Det senare vore fruktansvärt beklagligt för detta land som har lidit så mycket.

Det har varit många attacker mot kristna och deras kyrkor de senaste veckorna. Många kyrkor har blivit utsatta för bombdåd, och många kristna har flytt landet. Det lär numera finnas 600 000 kristna av 28 miljoner, vilket är en kraftig minskning.

Samtidigt kommer det rapporter om att myndigheterna och ledningen i landet försöker öka säkerheten för alla medborgare, inklusive de kristna, och att myndigheterna inte stöder angreppen på kristna.

Ett antal kristna som har utvisats från Sverige har nu flytt från Irak igen. Enligt rapporter i medierna har en del av dem nästan omedelbart blivit utsatta för förföljelse när de återvände. Det är klart att det mänskliga lidandet i Irak känns hemskt och fruktansvärt att läsa om. Det ställer frågan: Har utvisningarna från Sverige varit i enlighet med andemeningen i internationella konventioner?

Sverige är naturligtvis inte ansvarigt för allt som kan drabba en människa som mot sin vilja blir flyttad till sitt hemland. Det är många länder som kan vara mycket mer otrygga än Sverige, och vi kan aldrig hitta hundra procentiga garantier, men ändå, om det är uppenbart att en individ har en välgrundad fruktan för sitt liv och sin hälsa ska den individen inte behöva flytta mot sin vilja. Den fråga vi ställer oss är alltså om svenska myndigheter borde ha haft kunskap om vad som väntade en del av dem som återvände.

Jag vill inte gissa. Men jag och Folkpartiet har i olika sammanhang föreslagit att Sverige utvecklar och utarbetar rutiner för att följa upp och skaffa en bild av vad som händer med människor som återvänder, särskilt med dem som återvänder mot sin vilja, och följer upp med ordentlig

information om vad som har hänt med den avvisade efter utresan. Har det blivit tortyr och omänsklig behandling?

Folkpartiets förslag är alltså att regeringen och dess myndigheter på sätt man finner lämpligt medverkar till att vi får en tydlig genomgång av hur myndigheterna i dag arbetar för att få information om de risker som finns när man reser till ett annat land eller när man utvisas till ett annat land. Sedan måste vi vara öppna för förändringar om vi konstaterar att rutinerna är otillräckliga.

I det här sammanhanget ska sägas att inget nytt har lagligt eller formellt inträffat i och med alliansregeringen. Den lag och de regler som nu gäller för asyl formulerades i bred enighet här i riksdagen 2005 och infördes 2006.

Som sagt, Sverige har inte ansvar för allt som kan hända, men vi har ansvar för att konventionerna följs när en person utvisas. Jag menar att vi måste börja diskutera hur vi får bättre information om att våra myndigheter verkligen skaffar sig den kunskap de behöver inför ett utvisningsbeslut.

I detta anförande instämde Gunnar Andrén (fp).

Anf. 64 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Det är intressant att lyssna på den här diskussionen.

Jag vill börja med att säga att det är intressant att du, Bodil Ceballos, läser vårt valmanifest. Jag hoppas att du också noterade vad vi skrev om hur viktigt det var med rättssäkerheten för den enskilde och att man flyttar besluten från politiker till domstolar, som oberoende, tillsammans med myndigheter, kan göra bedömningen om skyddsvärdet. Det var en av de stora vinsterna med 2006 års reform och den nya instans- och processordningen, och den tänker jag fortsätta slå vakt om.

Bodil Ceballos påstår att den här reformen skulle ifrågasättas av jurister. Det var väldigt många jurister som satt med i den så kallade Utvärderingsutredningen, som nu har tittat på hurdan reformens utfall egentligen blev. Om man här i kammaren påstår att inte mycket har hänt under den här mandatperioden tycker jag att det är att tala osanning. Det är direkt felaktigt. Det har hänt väldigt mycket. Utvärderingsutredningen har konstaterat att riksdagen har fått precis det som man beställde 2006, nämligen en mer rättssäker ordning. Det framgick mycket tydligt när utredningens ordförande Bertil Hübinette överlämnade utredningsbetänkandet till mig.

Jag vill också gärna påpeka att Bodil Ceballos har fel när hon påstår att flertalet som återvänder gör det under tvång. Så är det inte. Flertalet som återvänder gör det självmant. Jag kan till och med dra siffrorna här, så att de kommer i protokollet. Statistiken för januari–juni i år visar att det var 1 581 personer som självmant återvände, varav över 1 000 personer till Irak, medan det var 179 som återvände genom polisens försorg, varav minst 113 till Irak. Det är bra om vi har korrekta siffror här i kammaren, så att vi vet vad det är vi pratar om.

Som jag sade i mitt inledningsanförande ser jag ingen anledning till några förändringar. Den reform som vi har haft ska vi naturligtvis fortsätta att utvärdera och följa upp. Vi ska också ta ställning hur vi ska re-

missbehandla Utvärderingsutredningens betänkande, men det finns inte här och nu anledning till några lagförändringar.

Till Carina Hägg vill jag säga att det var hennes eget parti som presenterade den lagstiftning som gäller i dag, alltså den som vi rättar oss efter i domstolar och myndigheter. Jag uppfattar hennes kritik som något missriktad eftersom vi inte har gjort några förändringar av den lagstiftning som Socialdemokraterna själva presenterade här i kammaren.

HBT-situationen är komplicerad, liksom i många länder i Mellanöstern, tyvärr. Men det är intressant att du nämner detta eftersom det ju var vår regering som omedelbart, på hösten 2006 efter att vi hade tillträt, skrev in i Migrationsverkets regleringsbrev att verket ska vidareutbilda sin personal i HBT-frågor – något sådant uppdrag har verket aldrig tidigare haft – och tillse att denna får insikt i hur man ska kunna bedöma skyddsvärden hos HBT-personer. Jag vill bara lyfta detta eftersom det påstås att det inte är mycket som har hänt under den här mandatperioden. På det här området har det uppenbarligen hänt mycket mer än under de år då Socialdemokraterna styrde Sverige.

Ulf Nilsson, jag tycker att det är en mycket intressant fråga som du tar upp. Det är en viktig fråga. Vi har ett tvåfaldigt perspektiv här. Å ena sidan vill vi självfallet inte göra fel i våra bedömningar. Å andra sidan är irakiska medborgare på irakiskt territorium den irakiska statens huvudsvar.

Jag vill peka på den hjälp och assistans som organisationer som Röda Korset kan erbjuda i det här fallet med att följa upp asylärenden där personer har avisats till hemlandet och vikten av att vi från den svenska regeringens sida lämnar stöd och insatser för att se till att de här organisationerna kan få stöd i det här arbetet. Det kommer vi nu att fortsätta göra från regeringens sida.

Anf. 65 BODIL CEBALLOS (mp):

Fru talman! Jag vill börja med att svara på de siffror som migrationsministern tar fram. Naturligtvis är det många som återvänder så kallat frivilligt. I valet mellan att återvända under tvång och med hjälp av polisen eller att självmant sätta sig på planet och dessutom få en summa pengar med sig, så att man kan påbörja något när man kommer hem, väljer man ändå att åka frivilligt. Men det betyder inte att man egentligen gör det frivilligt. Det finns inte mycket att välja på: antingen tvång med polisen eller att åka hem ändå. Det är påtvingat i vilket fall som helst.

Låt mig återgå till det som själva interpellationen handlade om. Det är alltså 24 kristna som har tvångsavvisats till Irak. En person har sedan fått flyktingstatus av UNHCR efter att ha kommit till Turkiet. Vi gör alltså helt andra bedömningar. Den som har fått flyktingstatus kan sedan komma till ett annat land som kvotflykting och då få stanna, exempelvis i Sverige. Hur kan det då komma sig att vi gör de här skilda bedömningarna, vi och UNHCR? Det borde inte vara så.

Migrationsministern säger att Genèvekonventionen är direkt inskriven i svensk lag. Det har vi ju, men när man läser den och utlänningslagen är det helt omöjligt att förstå hur domstolarna kan komma till sina slutsatser. Ordalydelsen i lagen är en helt annan än den bedömning som domstolarna gör.

När vi under förra mandatperioden antog den nya utlänningslagen var alla överens om att vi skulle ha en rättssäkrare prövning med hjälp av domstolarna. Alla partier var överens om det. Vi var inte emot det. Men det fanns andra delar i lagen som vi var överens med Socialdemokraterna och Vänstern om och där vi nu i alla tre partier säger att vi inte uppfattar att tolkningen stämmer med det som var lagstiftarens mening. Det handlar till exempel om att man säger att det inte är ett krig som pågår i Irak. Det var inte vår mening att lagen skulle tolkas på det sättet. Vi menade inte heller att detta om andra svåra omständigheter, som vi lade till för att människor inte skulle hamna mellan stolarna, inte skulle kunna tillämpas på människor från Bagdad. Man verkar resonera så här: Det står inte Pelle Pettersson på bomben, alltså kan Pelle Pettersson åka tillbaka.

Vi har helt olika uppfattningar om hur lagen ska tolkas. Ordalydelsen i lagen är bra, men tillämpningen har blivit en helt annan än vad vi hade tänkt oss från början.

Nu vet vi också att den irakiska regeringen inte klarar av att ta emot alla återvändare som vi skickar tillbaka. Man säger klart och tydligt att man inte vill ta emot dem som är avvisade med tvång. Det har sagts nu, efter det här danska fallet till exempel.

Men migrationsministern har i stället uttryckt i medier att vårt ansvar tar slut så fort flyktingarna har lämnat Sverige eller så fort de har kommit till hemlandet.

Jag menar att det är ett felaktigt sätt att resonera. Vi har nämligen ett ansvar för människor som kommer till andra länder.

Vi har skrivit under olika konventioner. Vi har bland annat tortyrkonventionen. Men ändå drar vi oss inte ett dugg för att skicka tillbaka människor till länder där de sedan utsätts för tortyr.

Det är klart att vi har ett ansvar för de människor som vi skickar tillbaka. Har vi i Sverige gjort felaktiga bedömningar har Sverige ett ansvar. Vi kan inte överlåta ansvaret på Röda Korset eller någon annan, utan vi har ett eget ansvar.

Irak kan inte uppfylla sina förpliktelser enligt återvändandeavtalet. De ska skydda minoriteter. De ska skydda olika religiösa minoriteter och andra minoriteter. De klarar inte av det. Därför borde inte det här avtalet vara giltigt.

Anf. 66 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Ja, vad säger då migrationsministern om uttryck som "sexuell rensning" och "rensning av kristna från olika territorium"? Vad säger migrationsminister Billström om Human Rights förskräckande rapport? Är den trovärdig? Uppfattar han liksom jag att en del av de här uppgifterna också styrks av andra medier eller andra källor?

En del berättelser är av den arten att det känns främmande för mig att läsa upp dem här i talarstolen. De är av den arten att man ryser bara man läser dem.

Jag har noterat att det finns andra regeringar som är aktivare. Den amerikanska regeringen har en talesperson som så sent som den 11 juni i år uttryckte den regeringens oro för det våld som drabbar homosexuella, varför man uppmanade Bagdadregeringen att ingripa och stoppa detta våld. Man har också uttalat sig om kristna grupper.

Den svenska regeringen har inte valt att fokusera på det här sättet och lyfta fram de mänskliga rättigheterna, som är universella. Det är ingenting som upphör vid någon gräns. Det är ett gemensamt åtagande vi har. Sedan har en regering i ett land ett extra åtagande när det gäller att skydda sina medborgare. Här vet vi att det finns en regering som inte har tagit det ansvaret, som inte har kunnat ta det och som ibland inte ens har velat ta det.

Jag har i tidigare inlägg pratat om hur poliser tittar bort. Det finns en rättslöshet när det gäller en del av de brott mot mänskliga rättigheter som begås i Irak.

Men man har från regeringens sida valt att lägga sin tyngdpunkt på handelspolitiken.

Handelsminister Ewa Björling har sagt: Vi har i dag identifierat flera hinder men även möjligheter att göra affärer med Irak. Nu vill jag att vi ska bli konkreta och sätta fart. Vi måste ta vara på möjligheterna.

Så säger regeringen. Man satsar på Irak. Man vill öppna ambassaden, som kostar oerhört mycket pengar. Man satsar på exportkontor. Det är ambitionerna. Man vill öka utrikeshandeln och samarbetet. Men var kommer de andra frågorna in? Vilket är det som har störst tyngd? Handel kan vara ett verktyg som drar åt samma håll. Men det ska inte vara handel i stället för mänskliga rättigheter, ministern.

Anf. 67 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Vi diskuterar ibland från lite olika utgångspunkter.

När det gäller Miljöpartiets inställning i de här frågorna får jag först säga att jag verkligen respekterar Bodil Ceballos engagemang och att hon lyfter fram den här viktiga frågan.

Men jag måste också säga att man, när man debatterar med Miljöpartiet, aldrig på allvar får höra vad Miljöpartiet tycker att vi ska göra med människor som vistas illegalt i Sverige.

Har man, som Sverige och i princip alla andra länder har, regler för uppehållstillstånd måste människor ibland flytta även mot sin vilja.

I praktiken gör Miljöpartiet det ofta väldigt lätt för sig här.

För mig är utgångspunkten att människor som inte har arbetstillstånd eller asylskäl, med vissa undantag, faktiskt ska lämna landet. Därför tycker jag också att det är viktigt att vi i framtiden skaffar ännu bättre kunskap än vad vi har i dag när det gäller att man kan lämna ut människor på ett säkert sätt.

Då vill jag tacka ministern för öppningen när det gäller att vi ska arbeta för att få bättre information i framtiden via Röda Korset, FN-organ och så vidare.

Jag vill då också själv betona att vi inte ska vara rädda för att, om det behövs, ta upp en seriös diskussion om eventuella förtydliganden i regelverk och i lagstiftning.

Även om utlänningslagen som helhet är bra finns det en hel del frågor att ställa. Vi i Folkpartiet har också sagt att vi framöver vill diskutera definitionen av begreppet väpnad konflikt, barns asylrätt och definitionen av särskilt ömmande skäl.

Det tillhör inte dagens debatt, men det finns en del frågor som vi vill lyfta upp till diskussion för att vi med stolthet ska kunna säga att svensk

migrationspolitik även i framtiden bygger på humana värden där asylrätten värnas.

Anf. 68 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! På nytt måste jag säga att jag finner Bodil Ceballos argumentation något märklig.

Först och främst har återtagandeaftalet i sig ingenting att göra med huruvida vi skickar tillbaka människor till Irak eller inte. Det är inte fråga om att återtagandeaftalet gör någonting annat än att strukturera och organisera det här.

Men ur juridisk synvinkel och ur en folkrättslig synvinkel har varje stat i denna värld ett ansvar för sina egna medborgare. Man har också ansvar för att ta tillbaka dessa medborgare i de fall de nekas asyl.

Detta ansvar har även Irak, och den irakiska regeringen har mycket föredömligt tagit det här ansvaret på fullt allvar. Upprepade gånger har man dessutom uttryckt att man vill ha tillbaka sina egna medborgare för att kunna bygga upp landet på nytt.

Jag vill också påpeka att när Bodil Ceballos pratar om behovet av att diskutera frågan om återsändande med tvång är det faktiskt så att statistiken, som jag sade tidigare, talar ett annat språk. Majoriteten av dem som återvänder gör så självmant. Man undertecknar ett dokument och förbinder sig att återvända i enlighet med detta.

Det är naturligtvis inte fråga om något fritt val för asylsökande som fått ett lagakraftvunnet avslagsbeslut, om de vill fullgöra sina skyldigheter att lämna Sverige eller strunta i detta. Resultatet skulle i så fall vara detsamma oavsett hur prövningen av asylansökan utfaller.

Den som inte lämnar Sverige kan i sista hand med tvångsmedel bli återsänd till hemlandet, men detta kan man undgå genom att resa själv eller medverka till att resan kommer till stånd med stöd av Migrationsverket.

Vad beträffar UNHCR är det ett mycket glädjande besked som vi har fått i dag, att UNHCR ska samarbeta mer med Migrationsverket, på Migrationsverkets begäran dessutom.

En tjänsteman från UNHCR ska under nio månader närgånget följa asylärenden på plats hos Migrationsverket och därefter skriva en rapport med rekommendationer.

Tillsammans med en referensgrupp, med personal från såväl verket som FN, ska den här tjänstemannen följa handläggningen och beslutsfattandet och delta vid utredningar och beslut.

Det är alldeles utmärkt. Det är precis så som vi från regeringens sida vill att samarbetet ska fungera.

Men som jag redan tidigare framhållit är det i sig inte ägnat att förvåna att utlänningslagens bestämmelser och tillämpningen av dem ibland skiljer sig från UNHCR:s rekommendationer.

Det är självklart önskvärt att alla stater som åtagit sig att följa konventionen, liksom även UNHCR, så långt det är möjligt gör samma bedömningar.

Vi vet att det ibland förekommer skiljaktig tillämpning, inte minst inom Europiska unionen. Det är ett av skälen till att vi från regeringens sida så fort som möjligt vill ha ett gemensamt asylsystem inom Europeiska unionen, så att vi åtminstone ska kunna komma till rätta med de

skiljaktigheter som finns mellan EU:s medlemsstater. Detta gemensamma asylsystem motsätter sig Miljöpartiet.

Är det så att det finns synpunkter vad gäller den här frågan kan man fundera över en sak. Utlänningslagen togs fram av de tre partier som tidigare som styrde det här landet, framför allt Socialdemokraterna. Om man nu inte är nöjd med utfallet undrar jag: Varför gjorde man då inte någonting åt detta?

Det fanns alla möjligheter i förarbeten, att där man som lagstiftare uttrycker sina intentioner komma till andra slutsatser. Men det gjorde man uppenbarligen inte då, och det tycker jag är märkligt.

Carina Hägg påstår att regeringen inte bryr sig om frågorna om mänskliga rättigheter. Jag kan då påpeka att jag vid alla tillfällen som jag har haft kontakter med den irakiska regeringen, liksom utrikesministern, har påtalat de här sakerna. Jag gjorde det vid mitt besök i Bagdad, där vi träffade den irakiska regeringen 2007. Vi gjorde det i samband med Irak-konferensen här i Stockholm 2008, och vi har under hela tiden påpekat hur viktigt det är med de här frågorna.

Anf. 69 BODIL CEBALLOS (mp):

Fru talman! Jag ska börja med att svara Ulf Nilsson. Jag menar att det är en väldigt stor skillnad mellan att skickas tillbaka Chile och att skickas tillbaka till Irak.

Vi ska också tänka på att när Saddamregimen föll flyttade oerhört många människor tillbaka till Irak, därför att man ville vara med och bygga upp landet. Men om man åker tillbaka till ett land i totalt kaos, där man riskerar att dödas, hur ska man då kunna vara med och bygga upp landet? Det är bättre att låta människor få stanna under den tid det är så illa ställt så att de sedan kan komma tillbaka vid liv och hjälpa till att bygga upp landet.

Vi tittar på återtagandeaftalen igen. Om två parter läser dokumentet på olika sätt och irakierna menar att tvångsavvisningar tillbaka inte är korrekt och inte ingår i avtalet måste man fråga sig om inte det är ett verkställighetshinder, precis som det är ett verkställighetshinder att skicka människor till länder som inte tar emot sina medborgare igen. Jag menar att det är ett verkställighetshinder om Irak och Sverige tolkar det på olika sätt.

Ministern pratar om förarbeten. Det finns förarbeten som juristerna tyvärr inte så ofta tittar på och som vi på juristlinjen inte fick lära oss att titta på. Det är riksdagens betänkanden. Men det är där lagstiftarens mening uttrycks, inte i propositionerna vanligtvis.

Jag tycker att det är väldigt bra att UNHCR kommer att vara på Migrationsverket. Jag hoppas att det kommer att fungera förebyggande i kniviga fall så att människor som har asylskäl inte skickas tillbaka. Jag hoppas också att det kan leda till att vi får en tolkning på Migrationsverket som står mer i överensstämmelse med Genèvekonventionen. För jag upplever inte att det är i överensstämmelse med konventionen i dag.

Anf. 70 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Det här har varit en intressant och klargörande debatt. Jag tackar för tillfället att få redogöra för regeringens politik på det här området. Jag tycker att debatten har visat att det svenska systemet för att

hantera asylansökningar står sig väl när det gäller rättssäkerheten och att vi har en god och klok återvändandepolitik som ser till att ta det ansvar som behövs.

Men det innebär inte att fler saker inte kan göras. Det finns ingenting som är så bra att det inte kan bli bättre. Därför är jag väldigt tacksam för Ulf Nilssons bidrag till den här debatten och att han så tydligt har visat hur man genom bättre samarbete med externa organisationer som inte är statliga kan hantera de här frågorna om ansvar och uppföljning för dem som har fått avslag och återvänt.

Jag kan inte låta bli att påpeka att Bodil Ceballos sade att vi inte skulle överlåta ansvaret till Röda Korset eller Internationella Röda Korset. Det har stater gjort ända sedan andra världskrigets slut. Det finns nog ingen organisation i världen som har ett så tydligt mandat från världens nationer att göra uppföljning av människor som sitter i krigsfängeläger eller befinner sig i flyktingssituationer som just den organisationen.

Det för mig tillbaka till Ulf Nilssons fråga. Jag tror att vi har mycket att göra, och jag ser fram emot att fortsätta samtalen med såväl Röda Korset här i Sverige som Internationella Röda Korset om hur vi kan utveckla bättre och mer välfungerande metoder för detta.

Jag tror också att det är viktigt att understryka att om den irakiska nationen ska ha goda förutsättningar att kunna byggas upp och fungera på nytt är det inte mer av etnisk splittring, inte mer av etniska skiljelinjer som behövs utan mindre. Lyssnar man på representanterna för den kristna minoritet som finns i Irak, ledande företrädare, ger inte de riktigt samma bild som till exempel Bodil Ceballos gör.

De säger tvärtom att man inte ska uppmuntra kristna att lämna Irak utan att man bör uppmuntra dem att stanna kvar och bygga upp landet. Man bör ställa krav på den irakiska regeringen att arbeta hårdare för att garantera de mänskliga rättigheterna för alla grupper som finns i Irak. Det finns väldokumenterat att de åsikterna finns även hos ledande kristna representanter i Irak.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2008/09:188 till utrikesutskottet

2008/09:204, 218, 226 och 227 till justitieutskottet

2008/09:229 till trafikutskottet

Skrivelser

2008/09:120 till näringsutskottet

2008/09:198 till arbetsmarknadsutskottet

2008/09:230 till finansutskottet

Anmäldes och bordlades

EU-dokument

KOM(2009)279 Meddelande från kommissionen Hållbara framtida transporter – Ett integrerat, teknikstyrt och användarvänligt transportsystem

16 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställts

den 13 augusti

2008/09:581 Statistik över arbetslösheten

av *Sven-Erik Österberg* (s)

till arbetsmarknadsminister *Sven Otto Littorin* (m)

2008/09:582 Den svenska besöksnäringen

av *Sven-Erik Österberg* (s)

till näringsminister *Maud Olofsson* (c)

2008/09:583 Åtgärder mot ungdomsarbetslösheten

av *Sven-Erik Österberg* (s)

till arbetsmarknadsminister *Sven Otto Littorin* (m)

2008/09:584 De arbetsökandes möjligheter till utbildning

av *Sven-Erik Österberg* (s)

till arbetsmarknadsminister *Sven Otto Littorin* (m)

2008/09:585 Reglering av bonusar på EU-nivå

av *Sven-Erik Österberg* (s)

till statsrådet *Mats Odell* (kd)

den 14 augusti

2008/09:586 Utvecklingen i Iran

av *Bodil Ceballos* (mp)

till utrikesminister *Carl Bildt* (m)

den 19 augusti

2008/09:587 Dubbelgranskning av nationella prov med anledning av ökad betygsinflation

av *Mats Pertoft* (mp)

till utbildningsminister *Jan Björklund* (fp)

2008/09:588 Extern utredning av framtida välfärdsstatistik

av *Lennart Levi* (c)

till finansminister *Anders Borg* (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogas till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 september.

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 13 augusti

2008/09:1148 Avgiftsbeläggning av museibesök och antalet besökare
av *Göran Persson* i Simrishamn (s)

till kulturminister *Lena Adelsohn Liljeroth* (m)

2008/09:1149 Beskattning av råttallolja

av *Hans Backman* (fp)

till miljöminister *Andreas Carlgren* (c)

2008/09:1150 Utbyggnaden av vindkraft på Gotland

av *Helena Bargholtz* (fp)

till näringsminister *Maud Olofsson* (c)

2008/09:1151 Generalkonsulatens betydelse för musik- och spelbranschen

av *Göran Persson* i Simrishamn (s)

till statsrådet *Ewa Björling* (m)

den 14 augusti

2008/09:1152 Globalt vapenembargo gentemot Burma

av *Matilda Ernkrans* (s)

till utrikesminister *Carl Bildt* (m)

2008/09:1153 Materielbehov hos svensk Afghanistanstyrka

av *Åsa Lindestam* (s)

till försvarsminister *Sten Tolgfors* (m)

2008/09:1154 Gästarbetarnas villkor

av *Göran Persson* i Simrishamn (s)

till arbetsmarknadsminister *Sven Otto Littorin* (m)

2008/09:1155 Svenska företags ansvar för gamla miljöföroreningar i utlandet

av *Bodil Ceballos* (mp)

till statsrådet *Ewa Björling* (m)

2008/09:1156 Skydd av Lilla Middelgrund och andra marina områden

av *Tina Ehn* (mp)

till miljöminister *Andreas Carlgren* (c)

den 17 augusti

2008/09:1157 Polisens och Säkerhetspolisens tillgång till signalspanning

av *Thomas Bodström* (s)

till justitieminister *Beatrice Ask* (m)

2008/09:1158 Arbetsmarknadsåtgärder för Jönköpings län

av *Carina Hägg* (s)

till arbetsmarknadsminister *Sven Otto Littorin* (m)

den 18 augusti

Prot. 2008/09:139
20 augusti

2008/09:1159 Situationen i Camp Ashraf

av *Kent Olsson* (m)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:1160 Utvisning av kristna irakier

av *Göte Wahlström* (s)
till statsrådet Tobias Billström (m)

den 19 augusti

2008/09:1161 Homosexuella i Irak

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:1162 Barnkonventionen och svensk lagstiftning

av *Eva Olofsson* (v)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

Frågorna redovisas i bilaga som fogas till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 september.

18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 17 augusti

2008/09:1088 Lagstiftning gällande försöksdjur i vilthägn

av *Johan Linander* (c)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

den 18 augusti

2008/09:1083 Statens ägaransvar vad gäller kärnkraftssäkerhet

av *Per Bolund* (mp)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2008/09:1084 Vattenfalls kärnkraft i Tyskland

av *Per Bolund* (mp)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2008/09:1089 Israeliska krigsförbrytelser

av *Ameer Sachet* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:1091 Krigsförbrytartribunal för Palestina

av *Ameer Sachet* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:1095 Bortförandet av Shadi Sadr

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:1096 Mauretanien

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:1097 Undernäring i Gaza

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:1098 Europadomstolen

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:1099 Etiopien

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:1103 Birtukan Mideksa

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:1104 Uigurernas situation i Kina

av *Birgitta Eriksson* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:1105 Säkerheten för svenska medborgare i Honduras

av *Jacob Johnson* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:1110 Arbetsmarknadssatsningar på unga och invandrare

av *Ameer Sachet* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:1112 Frankrikes Afrikapolitik

av *Ameer Sachet* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:1115 Ogaden

av *Ameer Sachet* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:1119 Premiärminister Berlusconis uttalanden

av *Carina Hägg* (s)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2008/09:1120 Byte av namnet Vitryssland till Belarus

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:1121 Radiosändningar om demokrati på belarusiska

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

den 19 augusti

2008/09:1081 Effekthöjningar i svensk kärnkraft

av *Per Bolund* (mp)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:1082 Säkerhet och effekthöjningar i kärnkraftverk

av *Per Bolund* (mp)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:1086 Myggbekämpning i nedre Dalälven

av *Mikael Oscarsson* (kd)
till miljöminister *Andreas Carlgren* (c)

2008/09:1087 Stickmyggornas spridning till Dalarnas och Gävleborgs län

av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till miljöminister *Andreas Carlgren* (c)

2008/09:1093 Tiggeri

av *Birgitta Eriksson* (s)
till justitieminister *Beatrice Ask* (m)

2008/09:1106 Sanering och Östersjön

av *Birgitta Eriksson* (s)
till miljöminister *Andreas Carlgren* (c)

2008/09:1107 Miljöfarliga vrak

av *Birgitta Eriksson* (s)
till miljöminister *Andreas Carlgren* (c)

2008/09:1108 Brott mot äldre

av *Ronny Olander* (s)
till justitieminister *Beatrice Ask* (m)

2008/09:1111 EU-ordförandeskapet och ett kärnvapenfritt Europa

av *Ameer Sachet* (s)
till utrikesminister *Carl Bildt* (m)

2008/09:1118 Stockholmsprogrammet

av *Carina Hägg* (s)
till justitieminister *Beatrice Ask* (m)

2008/09:1122 Konflikter mellan lantbruksföretag och grannar

av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till miljöminister *Andreas Carlgren* (c)

2008/09:1123 Administrativa kostnader för remitteringar

av *Carina Hägg* (s)
till finansminister *Anders Borg* (m)

2008/09:1124 Globala löneskillnader mellan män och kvinnor

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister *Carl Bildt* (m)

2008/09:1125 Kvinnors mänskliga rättigheter i Afghanistan

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister *Carl Bildt* (m)

2008/09:1133 Stockholmsprogrammet

av *Thomas Bodström* (s)
till justitieminister *Beatrice Ask* (m)

2008/09:1140 Förberedelse till jaktbrott

av *Tina Ehn* (mp)
till jordbruksminister *Eskil Erlandsson* (c)

Svaren redovisas i bilaga som fogas till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 september.

Prot. 2008/09:139 19 § Kammaren åtskildes kl. 16.35.
20 augusti

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdet början till och med 10 §
anf. 39 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
3 § Ledighet	1
4 § Anmälan om kompletteringsval till utskott	1
5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
6 § Svar på interpellation 2008/09:577 om kommunernas ekonomi.....	3
Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd)	3
Anf. 2 PATRIK BJÖRCK (s).....	4
Anf. 3 PETER HULTQVIST (s).....	5
Anf. 4 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	6
Anf. 5 INGE GARSTEDT (m).....	7
Anf. 6 Statsrådet MATS ODELL (kd)	8
Anf. 7 PATRIK BJÖRCK (s).....	9
Anf. 8 PETER HULTQVIST (s).....	10
Anf. 9 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	10
Anf. 10 INGE GARSTEDT (m).....	11
Anf. 11 Statsrådet MATS ODELL (kd)	11
Anf. 12 PATRIK BJÖRCK (s).....	12
Anf. 13 Statsrådet MATS ODELL (kd)	13
7 § Svar på interpellation 2008/09:573 om rättsväsendets ekonomi.....	14
Anf. 14 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	14
Anf. 15 THOMAS BODSTRÖM (s).....	14
Anf. 16 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	15
Anf. 17 THOMAS BODSTRÖM (s).....	16
Anf. 18 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	17
Anf. 19 THOMAS BODSTRÖM (s).....	19
Anf. 20 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	19
8 § Svar på interpellation 2008/09:574 om lagring av trafikdata	20
Anf. 21 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	20
Anf. 22 THOMAS BODSTRÖM (s).....	20
Anf. 23 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	21
Anf. 24 THOMAS BODSTRÖM (s).....	23
Anf. 25 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	24
Anf. 26 THOMAS BODSTRÖM (s).....	25
Anf. 27 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	25
9 § Svar på interpellation 2008/09:575 om preskription	26
Anf. 28 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	26
Anf. 29 THOMAS BODSTRÖM (s).....	26
Anf. 30 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	27
Anf. 31 THOMAS BODSTRÖM (s).....	28
Anf. 32 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	29
Anf. 33 THOMAS BODSTRÖM (s).....	30

Anf. 34	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	31
10 §	Svar på interpellation 2008/09:576 om polisutbildning	31
Anf. 35	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	31
Anf. 36	THOMAS BODSTRÖM (s)	32
Anf. 37	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	33
Anf. 38	THOMAS BODSTRÖM (s)	34
Anf. 39	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	35
Anf. 40	THOMAS BODSTRÖM (s)	36
Anf. 41	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	37
11 §	Svar på interpellation 2008/09:570 om ökade möjligheter för lågutbildade att ta sig ur arbetslöshet genom studier	37
Anf. 42	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	37
Anf. 43	LOUISE MALMSTRÖM (s)	38
Anf. 44	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	39
Anf. 45	LOUISE MALMSTRÖM (s)	40
Anf. 46	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	40
Anf. 47	LOUISE MALMSTRÖM (s)	41
Anf. 48	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	42
12 §	Svar på interpellation 2008/09:578 om arbetsmarknadspolitiken	42
Anf. 49	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	42
Anf. 50	PATRIK BJÖRCK (s)	43
Anf. 51	CARINA HÄGG (s)	44
Anf. 52	GUNNAR ANDRÉN (fp)	45
Anf. 53	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	46
Anf. 54	PATRIK BJÖRCK (s)	47
Anf. 55	CARINA HÄGG (s)	48
Anf. 56	GUNNAR ANDRÉN (fp)	49
Anf. 57	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	50
Anf. 58	PATRIK BJÖRCK (s)	50
Anf. 59	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	51
13 §	Svar på interpellation 2008/09:580 om avvisningar av kristna till Irak	52
Anf. 60	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	52
Anf. 61	BODIL CEBALLOS (mp)	52
Anf. 62	CARINA HÄGG (s)	54
Anf. 63	ULF NILSSON (fp)	55
Anf. 64	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	56
Anf. 65	BODIL CEBALLOS (mp)	57
Anf. 66	CARINA HÄGG (s)	58

Anf. 67 ULF NILSSON (fp).....	59	Prot. 2008/09:139
Anf. 68 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m).....	60	20 augusti
Anf. 69 BODIL CEBALLOS (mp)	61	<hr/>
Anf. 70 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m).....	61	
14 § Hänvisning av ärenden till utskott	62	
15 § Bordläggning.....	63	
16 § Anmälan om interpellationer.....	63	
17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	64	
18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	65	
19 § Kammaren åtskildes kl. 16.35.....	68	

